

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnine za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tujino: četrtletno 19 Din, polletno 38 Din, celoletno 76 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.111.

Marsejski zločinci pred sodniki

Sodna razprava pred zaključkom

Pred apelacijskim sodiščem v Aixu en Provence v Franciji se je 5. t. m. drugič začela sodna razprava proti marsejskim atentatorjem, katerih žrtvi sta postala naš nepozabni kralj Aleksander I. Uedinitelj in francoski zunanji minister Louis Barthou. Med tem ko se je duševnim očetom grdega zločina prvič posrečilo onemogočiti redno razpravo, so francoska pravosodna oblastva storila zdaj vse, da bo pravici zadosteno in da dobe zločinci pravično kaznen. Pred sodniki stoje Mijo Kralj, Rajič in Pospisil, med tem ko se oba glavna krivca, Ante Pavelić in Evgen Kvaternik skrivata v Italiji. Na prvi razpravi je zločince zagovarjal odvetnik Desbons, ki ni skrival, da je v službi pravih krivcev marsejskega zločina, zaradi česar so mu odvzeli pravico branilstva, a zdaj so jim postavili za zagovornike štiri odvetnike s sivolasi Saint Aubanom iz Pariza.

Po prečitani obtožnici, ki podrobno opisuje vse ozadje in izvršitev zločina in podporo, ki so jo zločinci uživali v nekaterih državah se je popoldne začelo najprej zasliševanje Mija Kralja, ki se ni hotel ničesar več spominjati ali pa je kratkomalo vse zanikal, čeprav je v preiskavi vse podrobno priznal. Vse kaže, da je tajenje svetoval zločincem njihov prejšnji zagovornik Desbons, zlasti ker sta tudi Rajič in Pospisil pri zasliševanju naslednje dni tajila vse podrobnosti, kolikor se je dalo. Vsi trije so priznali le, kar se jim je nepobitno dokazalo. Tako so morali priznati, da so se na Janka pustili zbirali strahovalci in se urili

v streljanju in metanju bomb in da so bili po naročilu Pavelića poslani v Francijo, da izvrše atentat v Marseilleu, a če se tu ne posreči, v Parizu.

Sledilo je zasliševanje številnih prič. Iz njih odgovorov je bilo razvidno, kako pretkano so zločinci pripravili napad in kako so imeli vse pripravljeno, da zabrišejo za seboj sled. Po zaslišanih pričah je govoril v torek 11. t. m. prvi državni tožilec Rol, in med drugim izvajal, kako strahoten vtisk je napravil zločin ne samo na vse prebivalstvo Jugoslavije, temveč tudi na vso Francijo, saj sta bili žrtvi napada veliki mirotvorec, vzoren zaveznik Francije in uedinitelj Jugoslavije kralj Aleksander I. in veliki francoski državnik Louis Barthou, ki je s pokojnim kraljem sodeloval za ohranitev miru. Državni tožilec Rol je navajal še ostale žrtve marsejskega atentata, agenta Galyja in dve ženski, ki ju je zločinec ubil, nato pa je nadaljeval nasproti porotnikom, naj izrečejo zadnjo besedo, kakršno ta gnusni zločin zasluži. Pri tem je očrtal v glavnih obrisih vse, kar je preiskava dognala. Orožje, ki ga je rabil atentator Kelemen (ki ga je kakor znano ogorčena množica takoj po zločinu ubila), je bila prava majhna strojna puška, ki bi mogla sprožiti okoli 200 strelcev v minuti. Pri morlec so našli tudi bombe, ki bi pobile množice ljudi, če bi se razpočile. Te bombe je imel zločinec pač zaradi tega s seboj, ker bi jih po atentatu hotel vreči med množico, da bi lahko pobegnil.

Obsodbo bomo objavili prihodnjč.

Brezposelni lesni delavci čakajo pomoči

Škofja Loka, februarja.

Vse nade, da bodo lesni obrabi v škofjeloškem okolišu počivali le nekaj časa, so se izjalovile. Sedaj je mesec dni, odkar je lesno delavstvo brez zaslužka. Vse kaže, da bomo ostali kar pri dobrih besedah, kar, seveda ne pomaga žrtvam, ki so jih sankcije terjale v naši ožji domovini, zlasti v škofjeloškem območju. Že mesec dni počiva delo pri Dolencu in Hajnriharju in pri drugih lesnih podjetjih brez upanja, da se bo položaj popravil. Kljub posvetovanjem, kako bi se lesno gospodarstvo spet spravilo v tlr, je ostalo vse pri starem. Zaradi ustavitve lesnih obratov so po vsem škofjeloškem območju družine, ki kruha po tedne in tedne ne vidijo. Pri številnih družinah se oglašajo glad, a zdaj ko je nastopila zima, še mrz muči bedne ljudi.

Lesni obrabi stoje, ogljarji počivajo, pomožni delavci, drvarji in vozniki čakajo, avtobusi vozijo takorekoč prazni in vzdržujejo z največjim samozatajevanjem promet z obema dolinama. Podjetniki si zama prižadevajo dobrih novih naročil. Tako zaradi ustavitve lesnih obratov počiva tudi vso ostalo gospodarstvo. Od pomoči je tako nujno potrebna, da ne trpi odlašanja.

Odposlanci brezposelnih pri banu

Pred borzo dela v Ljubljani se je pred dnevi zbrala množica brezposelnih in sklenila poslati na bansko upravo odposlanstvo, ki naj bi obrazložilo vso bedo nezaposlenega delavstva. Sestavili so tudi resolucijo, v kateri prosijo bansko upravo, naj jim z javnimi deli omogoči zaposlitev, a dokler tega ni, naj daje brezposelnim redno podporo, tako, da bodo mogli živeti saj skromno, človeška dostojno življenje. Pri javnih delih, pri katerih so mezde čisto sramotno nizke, zahteva resolucija, naj se določi nagrada 40 Din za 8urni delavnik. Na koncu brezposelni protestirajo še proti uvajanju prisilnih delavskih taborišč, o katerih se zadnji čas pri nas sem in tja razpravlja.

V Ljutomeru pripravljajo vinski sejem

ka in starine. Gostilničarji se naj na tem vinskem sejmu sami prepričajo o izvrstni kakovosti in zelo ugodnih cenah pristnega vina iz ljutomerske okolice.

Vabijo se vsi vinogradniki iz navedenih okolišev, da razstavijo svoja vina. Prijave se sprejemajo v pisarni mestne občine Ljutomerke ali v podružnici Vinarskega društva do 27. t. m. To pa zaradi tega, da se bo dal pravočasno tiskati katalog. Vzorci vina od vsake sorte po tri buteljke naj se pošljejo do 1. marca v omenjeno pisarno. Kdor potrebuje steklenice, jih dobi istotam. Pošne steklenice se za prazne zamenjajo ali pretočijo.

Vso razstavljeno vino bodo en dan prej ocenili strokovnjaki. Za najboljša vina so določene tudi letos priznanice in nagrade. Vložena je pričinja za polovčno vozno ceno na železnici. Rešitev se bo pravočasno objavila v časnikih.

Podružnica Vinarskega društva v Ljutomeru priredi tudi letos običajni vinski sejem in razstavo v gostilni g. Zavrtnika v Ljutomeru. Sejem bo 3. marca. Ta dan bo v Ljutomeru tudi kramarski in živinski sejem, ter se bo nudila obiskovalcem tega sejma ugodna prilika, da posetijo tudi vinski sejem. Vabljene pa so tudi vsi drugi prijatelji dobrega vina od blizu in daleč, da pridejo na pokušnjo prvovrstnih vin iz ljutomerskega, gornjeradgonskega in štrigovskega vinskega okoliša. Otvoritev bo ob 9. dopoldne, zaključki pa se sejem ob 20. zvečer. Ljutomerčan je znani daleč po svetu. Zato so dosedanjí vinski sejmi v Ljutomeru bili tudi vedno dobro obiskani. Vinogradniki in kupci, kakor vsi drugi zanimanci bodo tudi letos imeli na ta dan ugodno priliko, da koristijo sebi in našemu vinogradništvu. Na izbero bo obilna zaloga vzorcev najboljših vin lanskega letni-

Nasproti g. banu so brezposelni zlasti grajali način skrbstva za brezposelne, ki pobere pri zaposlenih delavcih za milijonske vsote prispevkov, delavcev bednostnega sklada pa se vrši tako, da brezposelni skoro niti ne čujejo o njem. Zlasti bi bilo nujno treba odpraviti postopek, po katerem mora brezposelni kolikovat prošnjo za podporo s 5 Din, ki pomenijo zanj že občuten znesek, nato pa mora brezposelnik čakati nekaj mesecev, preden dobi nekaj desetakov ali pa nič. Ker

dela ni, so brezposelni prisiljeni, da prosijo od hiše do hiše.

Na koncu je g. ban odposlanstvu obljubil, da bo banska uprava v marcu preskrbela večjemu številu brezposelnih delo pri grad-

nji ceste proti Kranju in da bodo mezde po možnosti višje, kakor so bile pri nekaterih javnih delih doslej. Do marca pa bo banska uprava preko borze dela nakazala nekaj podpor.

doval je podpredsednik dr. Markić. Med drugim so se preditala razne interpelacije, prošnje in pritožbe in je bil soglasno izvoljen odbor za pomoč siromašnim krajem. V ta odbor sta med drugim izvoljena poslanec Miha Brenčič za člana in poslanec Milan Mravljec za namestnika. Ob koncu je predsednik vlade dr. Stojadinović izjavil, da bo ob priliki proračunske razprave podal daljše poročilo o zunanji politiki. Prihodnja skupščinska seja bo danes v četrtek.

Po vesteh iz Adis Abebe

so Abesinci na južnem bojišču zavzeli utrjeno italijansko postojanko Kurati

Pri čemer so imeli Italijani hude izgube. Ta uspeh abesinske vojske se smatra za pomemben zavojlo tega, ker se tam križajo štiri važne karavanske ceste. Hudi boji so se zadnje dni vršili tudi za Makalo, kjer so bili abesinski naskoki odbiti. Italijani so dalje izvršili letalski napad na Desie, kjer je bil v bližini abesinski cesar. Abesinska oblastva so začela zaradi tega iskati vohune, ker namreč menijo, da je le italijanska vohunska služba mogla izdati Italijanom bivališče abesinskega cesarja. Napad na Desie je zahteval le malo smrtnih žrtev, ranjencev pa je več.

Te dni je bil sestavljen

novi proračun dravske banovine za l. 1936-37., ki je nasproti tekočemu povišan za pet milijonov dinarjev.

Po tem predlogu znašajo izdatki za splošno upravo 97.32 milijona dinarjev. V ta splošni proračun sta vnešena letos proračuna kmetijskega in cestnega sklada, ki sta bila v tekočem proračunskem l. 1935-36. zase. S tema skladoma je znašal banovinski proračun za l. 1935-36. 91.95 milijona dinarjev. Povečanje znaša torej 5.37 milijona dinarjev. Med dohodki so više preračunane banovinske doklade na neposredne davke, in sicer od 45.2 milijona v tekočem proračunu na 47.8 milijona v novem proračunu. Trošarine naj bi se povečale od 22.7 milijona na 27.4 milijona in takse od 13.5 milijona na 16.2 milijona dinarjev.

V nedeljo je prispel

v Pariz češkoslovaški ministrski predsednik dr. Milan Hodža

Kakšna zima uničuje mrčes

Kmetje pravijo, da huda zima uničuje škodljivi mrčes, a naravoslovci to zanikajo, češ da se žuželke izredno lahko prilagajajo toplotnim izpremembam. Če pozimi nekaj časa vlada zelo toplo vreme, potem pa nenadno nastopi hudi mrz, tedaj je to za mrčes pogubno. Zalega in hube, katerih razvoj je toplo vreme pospešilo, so uničene. Enako usodno je to za polje, ki jih je sonce izvabilo na površje.

Tople zime so tudi za razen mrčes nevarnejše od mrzlih. To pa zaradi tega, ker obda njih hube plesen, ki jih mnoge uniči. Tako rastlinski zajedavec uniči živalskega.

Nagon samohrane vodi žuželke tako, da si pripravijo pred zimo čim udobnejša prezimovališča. Lačinke rjavega hrošča se zarijejo globoko v zemljo, bramor si poišče topla tla pod gnojem, mnogo raznega mrčesa prezimuje v debli pod skorjo ali na drug način. Hube nekaterih škodljivcev so tako toplo oblečene, da prenašajo vsak mrz, kar na prostem.

Zanimivi so poskusi, koliko mraza prenesejo žuželke. Tako je mušica, ki je bila dalje časa v ledu, kmalu spet oživila v toplejšem zraku. Gosenica nekega nočnega

metulja je zmrznila in bila trda ko led. Ko pa so jo počasi odvajali, se je spet začela gibati, je jedla in se kmalu zapredla. Neki naravoslovec je dal listne uši v led, potem pa v sobo s 14 stopinjami Celzija nad ničlo; čez eno uro so že pokazale prve znake življenja.

Kakor vidimo, je škodljiva zalega zelo trdoživa. Letošnja mila zima in nato spet hudi mrz jo bosta najbrže nekaj uničila. Naši sadjarji bi bili zelo veseli, če bi bilo manj zajedalcev, ki so se v zadnjih letih tako sitno razmnožili. Žal le, da sadjarjem radi prejšnje mile zime in zdaj hujšega mraza grozi huda pozeba.

Vsak prijatelj

„DOMOVINE“
pridobi naročnika

Politični pregled

Kakor posnemamo po »Politiki«, je imel finančni odbor prejšnji četrtek sejo in

končal načelno razpravo o novem državnem proračunu.

Po končanih govorih vseh prijavljenih govornikov je odredil predsednik finančnega odbora Mita Dimitrijevič načelno glasovanje. Za proračun je glasovalo 15, proti njemu pa 16 narodnih poslancev, članov finančnega odbora. Po glasovanju je bilo v kabinetu skupščinskega predsednika Čirića po-

svetovanje, katerega sta se udeležila tu minister Letica in Cvetković. Istega dne popoldne je bila tudi seja odbora za proučevanje zakona o prekrških. Seji je prisostvoval notranji minister dr. Korošec. Po končani načelni debati je bil sprejet načrt zakona s 13 proti osmim glasovom.

V ponedeljek se je

ponovno sestala k seji narodna skupščina, ki je zdaj potekla razmeroma mirno. Predse-

Ivan Stivnik:

12

Usodna žena

»Brez potrebe se mučiš, Janko. Bodi vendar pameten človek!«

»O, mar bi bil mamó tako podučil! Ona je nespametna — da ne rečem hujšega. Da, sram me je zanjo. Tvoj denar bo zapravila za same nepotrebnosti, in Romana se bo morala skloporej mučiti z njo ter ji zabranjovati lehkomišelnost izdatke. Ona, ki nosi že itak dovolj težko breme!«

»Gospodična Severjeva?«

»Da, stric Viktor.«

Viktor ga je negotovo pogledal. Nečakov pošten obraz in žalost, ki je bila vidno zapisana v njegovih črtah, sta ga genila.

»Verjemi, Janko, da mi je težko odgovoriti na tvoje besede. Ali te je res tolikanj užalilo, ker sem dal tvoji materi ček?«

»Da, stric Viktor. Saj živimo itak le ob miloščini. Vsak vinar, ki ga moram sprejeti, mi teži srce.«

»Ob miloščini, Janko? Kako moreš rabiti takšno besedo? Ob miloščini vendar tu ne živite. Gospodična Severjeva vam je dolžna skrbeti za primeren obstanek. To vem jaz — povedala mi je tvoja mati.«

Janko je hotel maglo nekaj odvrniti. Toda spomnil se je in stisnil ustnice. »Bodi si kakorkoli — naj bo Romana dolžna skrbeti za nas ali ne — jaz smatram njeno skrb za miloščino in za dobroto. In tisto, kar si dal mami, je bila tudi miloščina.«

Viktor ga je prijel za roko. »Nikar, ljubi

moj! Saj sem vendar brat tvojega očeta. bogat in neodvisen. Ali ne smem ničesar storiti za vas?«

Janko je trmasto zmajal z glavo. Ne maram dolgovati drugim še več nego doslej.«

»Saj mi ne dolguješ ničesar. Denar sem dal materi, ne tebi.«

Janko si je pritisnil pesti na čelo. Ali me res ne razumeš, stric Viktor? Vidiš, ako bi mati res potrebovala denar in bi živila v resnični potrebnosti — potem bi se moral vdati brez ugovora. A tako, gledati, kako zapravlja mama lehkomišelnost tuj denar ter ga razmetava za prazne ničevosti — gledati, kako dela Romana za nas od zore do mraka — ah, ne — saj o tem ne smem govoriti! Stric Viktor — ali me res ne razumeš? Vse to se je zdramilo v meni vendar šele pod Romaninim vplivom — in tudi pod tvojim. Ali me ne razumeš, kaj?«

Viktor je potegnil Janko k sebi. V očeh se mu je svetila ganjenost in iskreno umevanje.

»Pač, moj ljubi Janko — razumem te — vsaj zdj se mi, da te razumem. Ali vendar, ne ženi si stvari tako k srcu! Ako ti stvar ne ugaja, naj ti bo v izpodbudo, da se naučiš biti sam svoj pomočnik. Svoje matere in sestre pa ne smeš soditi tako strogo. Takšnim naturam se človek ne sme bližati s preostrim merilom. Žensk sploh ne smeš gledati s kritičnimi očmi, ker so drugačne od nas moških.«

O, so tudi še druge ženske, stric Viktor, žeske, katerim se mora vsak mož pokloniti z odkritim spoštovanjem in občudovanjem! Poglej na primer Romano — ona je takšna ženska. Škoda, da je ne poznaš tako,

kakor jaz! Do nje čutim brezpogojno spoštovanje in čiščenje. Veš kaj, Romana in Beatrika se razlikujeta kakor dan in noč.«

Viktor je gledal pred se. »Beatrika je bleščeč in očarajoč metulj,« je vzdihnil, kakor sam pri sebi.

Janko ga je strahoma pograbil za komolec. »Stric Viktor — ne bodi hud, če se ti zazdim nerahločuten. Rotim te, odgovori mi na vprašanje: ali je res, da ljubiš mojo sestro? Ali jo hočeš uzeti za ženo?«

S širokim strmenjem je pogledal stric Viktor nečaku v oči.

To sta dve vprašanji hkrati, Janko. Toda odgovoriti hočem na obe, odkrito in pošteno. Da, zdelo se mi je, da ljubim Beatriko — dokle, se mi je videla vredna ubežni — in zato je bil tudi moj namen, da bi jo vzel za ženo. Ali tega namena zdaj nimam več. Midva nisva drug za drugega.«

Janko se je globoko oddahnil. »Bog bodi zahvaljen!«

»Kaj hočeš reči, Janko?« je vprašal Viktor.

Fant ga je pogledal široko in odkritosrčno. »To, da bi se bil zdel samemu sebi njen sokrivec, ako bi jo bil ti poročil. Poštenost mi je velevala, da te posvarim. Na svoja lastna ušesa sem slišal, kako sta se mama in Beatrika pred tvojim prihodom razgovarjali o tebi, da si bogat človek, ki bi ga bilo dobro vpisati med Beatričine snubače. In Beatrika misli zgledj na tvoje bogastvo, če se ti tudi laska in dela zaljubljeno. Tako rad bi te bil posvaril, pa nisem smel — in tudi vedel nisem, kaj naj ti rečem. A zdaj sem ves vesel, ko praviš sam, da si oputil namen. Tako žal bi mi bilo zate!«

in se je razgovarjal s francoskimi državniki, med drugim s francoskim ministrom predsednikom Sarrautom in zunanjim ministrom Flandinom. Sprejet je bil tudi v avdienci pri predsedniku republike Lebrunu. Kakor poročajo iz Pariza, je bilo v ospredju razgovorov vprašanje avstrijske neodvisnosti in gospodarskega sodelovanja med podunavskimi državami. Gre za zblizanje med Avstrijo in Malo antanto. Zato bo baje dr. Hodža obiskal tudi Dunaj. Zadevne vesti zatrjujejo obenem, da bo avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg obiskal Beograd in Bukarešto. Ta zdaj pripravljajoči se sporazum bi bil jamstvo za mir v Srednji Evropi.

V francoski poslanski zbornici se je v torek začela

razprava o ratifikaciji francosko-ruske pogodbe o medsebojni pomoči in varnosti. Pogodbo sta podpisala že 2. maja lani takratni francoski zunanji minister Laval in ruski poslanik v Parizu Potemkin. Kakor kaže živahna razprava, bo poslanska zbornica odobrila pogodbo z majhno večino.

DOPISI

ARTICE. V nedeljo 19. januarja je priredil Sokol ljudsko igro »Ljubavi cvet je zamoren«. Igra je uspela odlično. Igralci so rešili svoje vloge nad vse zadovoljivo. Čeprav je igra trajala pozno v noč, so vsi vztrajali do konca, ker jim je segala vsebina igre globoko v srce. Vsi igralci zaslužijo, da jih tudi javnost spozna. Vloge so bile razdeljene takole: Jerneja je igral br. Peterkovič Franc, Marušo s. Krošjeva Veronka, Stefana br. Jože Kežman, Katarino s. Volčanskova Ivanka, Magdaleno s. Gerjevičeva Pepca, Marjanico s. Molanova Rezika, Francka br. Stanko Ostrovič, Janeza br. Jože Peterkovič, Jero s. Ivanka Halerjeva, Marjeto s. Mičica Halerjeva, Režiko s. Pepca Lapuhova, župana br. Martin Kostevc in Jurija br. Tonče Molan. K uspehu sta pripomogli v veliki meri s. Bogdana Mažerjeva in s. Minka Jungerjeva, ki sta vodili igro. Odmore je krajšala domača društvena godba na pihala, ki je v kratkem času obstoja že kopo izurjena. Kakor čujemo bodo naši igralci gostovali s to igro v Brežicah 7. marca. Zelfamo, da bi

Če rada perem, bi radi vedeli?

Zelo rada. Saj zame pranje ni nikak trud, pa tudi nikaka čarovnija. Malo dobre volje in kos terpentinovega mila Zlatorog - to je vse, kar potrebujete. Tudi Vi, draga gospa, sezite z zaupanjem po tem milu, saj pere tako hitro, temeljito in prizanesljivo, da Vas kar očara.

Zlatorog TERPENTINOVNO MILO

tudi takrat zaigrali tako, kakor znajo. K njihovem uspehu jim iskreno čestitamo!

BREGANA. V nedeljo se je vršil občni zbor Sokola, ki ga je vodil starosta br. Pero Rajčević. Župo je zastopal Stepko Debeljak. Novo upravo sestavljajo: starosta Peter Rajčević, namestnik Aleksić Franc, tajnik Kalin Feliks, načelnik Dolinar Zdenko, namestnik Rotkvič Drago, načelnica Dolinarjeva Hermina, prosvetar Trdan Anton, blagajnik Kalin Feliks, orodjar Zobarj Jakob; člani odbora: Kalin Josip, Jelinek Milan, Sterniša Alojz, Hribarjeva Amalija, Rotkvičeva Mimi, Frlanova Maca, Vegelj Ivan in Lazanski Franc; nadzorni odbor: Dolinar Mijo, Bratanić Franc in Šetinc Anton. Prosvetni odbor se je konstituiral takole: predsednik Trdan Anton, namestnik Dolinar Zdenko, tajnik Feliks Kalin, člani odbora: Dolinarjeva Elvira, Havliček Josip in Udirjeva Francka.

HOTEDRŠICA (Smrtna kosa). Te dni je preminil v starosti 77 let g. Blaž Zajc, lesni trgovec, gostilničar in posestnik v Črnem vrhu. Bil je naravno zaveden mož. Ostal nam bo vsem v najlepšem spominu!

JESENCA PRI FRAMU (Smrtna kosa). Pred dnevi nam je ugrabila smrt skrbno gospodino in ljubljeno mamico posestnico Elizabeto Jošovarjevo v visoki starosti 88 let. Mirno je prenašala svojo kratko bolezen in je previde-

na s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala. Pokojnica je zelo rada čitala »Domovino«, ki zahaja v njeno hišo že osem let. Brala je lahko še brez naočnikov. Na njeni zadnji poti na framsko pokopališče jo je spremlalo mnogo ljudi. Naj v miru počiva. Žalujemo naše iskreno sožalje!

MAJSPERG. Okrožno sodišče v Mariboru je obsodilo predsednika tukajšnje občine g. Ivana Turkuša na šest mesecev strogega zapor in na povračilo škode v znesku Din 48.675.03. Ivan Turkuš je v času od 7. septembra leta 1924, do 15. aprila leta 1933, uporabil znesek 48.675.03 Din, ki mu je bil poverjen po službi kot predsedniku cerkvenokonkurenčnega odbora majšperske župnije zase ter s tem zakrivil prestopitev poškodbe imovinskih koristi po členu 379. Radi povračila obresti, ki jih je Turkuš povzročil z neopravičanim pridrževanjem javnega denarja in z večletnim zavlačevanjem razdelitve in izterjatve cerkvenega dolga od tukajšnjih davkoplačevalcev v skupnem znesku 132.900 Din je pa okrožno sodišče svetovalo cerkveno-konkurenčnemu odboru pot civilne pravde. Ivan Turkuš je še vedno odbornik tukajšnjega občinskega odbora.

MALA NEDELJA. Za naša dekleta, bodoče neveste in gospodinje, je v obilni meri preskrbljeno z izobrazbo. Od meseca decembra naprej imamo gospodinjski tečaj,

Viktor se je trpkro nasmehnil. »Potemtakem je bilo že pred mojim prihodom sklenjena stvar, da naj poročim Beatriko?«

Janko je pokimal. »Da — zdaj ti lahko povem brez skrbi. Najrajši bi te bil posvaril kar od kraja. Toda gospodična Severjeva mi je odsvetovala.«

Viktor je osuplo vzdignil oči. »Gospodična Severjeva? Mar je vedela tudi ona o tem naklepu?«

»Da, saj je bila zraven, ko je mama govorila z Beatriko. In ko sem ji prejle potožil, da moram gledati, kako te Beatrika zapleta v svoje mreže, mi je rekla, da ljubiš Beatriko in da naj te pustim iskati sreče tam, kjer jo upaš najti.«

Viktor je zamišljeno zmajal z glavo. »Odkod je neki vedela gospodična Severjeva, da ljubim Beatriko?«

Janko je skomignil z rameni ter mu pogledal v obraz. »Čutila je pač — saj se je zdelo tudi meni — ker si bil tako — i, nu — tako prijazen z Beatriko. In jaz sem bil v takih skrbih, storiti pa se nisem upal ničesar, da bi preprečil mamine in Beatričine načrte. Zakaj, to vidim sam, da se Beatrika, takšna kakršna je, ne sme omožiti drugače nego z bogatašem. Toda naj si poišče ženin, ki z njo ne bo tako opeharjen, kakor bi bil ti. Naj vzame na primer Žitka — ta je kakor ustvarjen zanjo. Tem bolj, ker je menda res menila nanj, preden si se ti napovedal v poset. Zdi se mi, da je hudo zaljubljen vanjo, ali prav globoko mu v srce stvar pač ne seza — kakor tudi Beatriki ne. Tako vesel sem, stric Viktor, da si se premislil sam od sebe in si brez mče-

ga prigovarjala opustil namen poročiti Beatriko. Ne hotel bi, te videti nesrečnega.«

Smehljaje mu je stisnil Viktor roko. Prišlo mu je na um, da mu je Janko vendarle povedel odprl oči. A tega mu ni hotel povedati: naj ostane fant v svoji dobri veri!

»Tak — gospodična Severjeva me je hotel prepustiti usodi brez svarila?« je vprašal.

»Ne z takim srcem, stric Viktor, lahko mi verjameš. Zelo rada te ima in ceni te visoko. Toda rekla mi je: »Mož je in mora sam voliti svojo usodo. Ti mu ne moreš igrati angela varuha. Ne drezaj v tisto, kar je njegova stvar!« A zdaj, ko ji povem, da ne vzameš Beatrike, se bo veselila z mano vred.«

Viktor Trtnik si je potegnil z roko preko čela. »Prosim te, ljubi moj, ne govori ji o tem. Ne bilo bi mi ljubo, in razen tega bi zanimalo gospodično Severjevo dosti manj od tebe.«

Janko je hotel nekaj odgovoriti, a se je ugriznil v jezik. Ne, pa ne — Bog varuj, da bi omenil stricu, kar je bil opazil pri Romani. Pomolčal je. Čez minuto se je oglašal: »Potemtakem bom molčal — ker ti želiš. A zdaj, stric Viktor bi ti povedal rad še nekaj drugega. Pravi vzrok, zakaj sem prišel k tebi, je tale... Poprej si rekel, da se hočeš preseliti v hotel. Srečno bi te prosil, da ne storiš tega, ker bi s svojo preselitvijo globoko užalil Romano. Vsa razburjena je bila, ko sem ji povedal, da nas hočeš zapustiti. Tako vznemirjene in zmedene je nisem videl še nikoli. Sama je rekla, da bi jo zadelež takšno ravnanje kakor udarec v obraz. Tega ji ne smeš storiti, stric Viktor. Ne misli, za Boga, da malenkostno tehtiš stroške svo-

jega gostoljubja. Le s krvavečim srcem je ostala neizprosna, ko jo je pestila mama radi vina. Morala je! Sam veš, kakšna je mama — da ne pozna nobene meje in meče denar skozi okno.«

Z zasoplo burnostjo je izbruhal Janko ta zagovor.

»Ti si gospodični Severjevi ravno tako vroč odvetnik kakor sta tvoja mati in sestra njeni vneti oboželjci,« je rekel Viktor zamišljeno.

»Oh, le meni verjemi!« je vzkliknil Janko navdušeno. »Romana je zla duša! Kaj ne, da je ne boš žalil s tem, da bi se preselil v hotel?«

»Ali bi jo res tolikanj bolelo?«

»Da, saj ti pravim, da je bila vsa iz sebe. Nujno me je prosila, naj se pogovorim, da opustiš ta namen.«

Viktor je zamišljeno gledal predse. Romana Severjeva ga je zanimala čedalje bolj. Čez nekaj časa je rekel smehljaje: »Lahko ti poveš, da ostanem. Žaliti je nočem, prav govorim, da ne. Nobena misel mi ni bolj tuja od te.«

Janko mu je z vso močjo stisnil roko. »Hvala ti stric Viktor; zahvaljujem te iz dna srca.«

Viktor se je smeje pobranil. »Zato pač ni treba hvaliti. Janko. A zdaj, ko te je gospodična Severjeva poslala k meni tokorekoč kot posredovalca bi te še jaz napotil k nji. Zelo se zanimam za delo v Severjevi tovarni. Vem, da najdem tam marsikaj, kar spada naravnost v mojo stroko in se čče možnih izumov, ki so itak tudi deloma kemičnega in zdravilstvenega značaja. Severjeva tvrdi, da proizvaja največ zdravil, kaj ne?«

ki bo trjal do srede marca. Pretekli teden je bil zaključen Singerjev šivalni tečaj. V bodoče bo treba poskrbeti tudi za naše fantke kmetijsko nadaljevalno šolo, da jih ženski spol ne bo prekosil. Upamo, da se bo do prihodnje zime pripravila in omogočila otvoritev kmetijske nadaljevalne šole, ki je vsem podeželskim fantom nujno potrebna. — Letosnje knjige Vodnikove družbe so vsem naročnikom zelo ugajale. Tudi za leto 1937. pripravljamo Vodnikova družba za 20 Din lep knjižni dar, zato ne odlašajte, nego se takoj prijavite v Senčarjevi trgovini, kjer se sprejemajo člani Vodnikove družbe. — Na pustno nedeljo 23. t. m. ob 15. pojdemo vsi v Društveni dom na pustno zabavo (burke, godba, ples) sokolske čete, da v smeju in razvedrilu zaključimo letošnji prednost. — Sokolska četa je otvorila letos čitalnico ter so vsako nedeljo od 8. do 11. dopoldne vsakovrstni časopisi na razpolago. Obiskujte knjižnico in čitalnico sokolske čete!

SODRAŽICA. Neki dopisnik v »Domoljubu« z dne 29. januarja popisuje v »Popotni torbi« svoje potovanje od Sv. Gregorja preko Sodražice v Ribnico in svoje strašno doživetje v enem samem dnevu. Večina občanov je obsojala tega zaplornega popotnika in tudi uganila, kdo je ta nepoučeni mož. Videli smo ga prav dobro, kako je »potoval« in se ustavil pred lepakom, ki ga je tako bodel v oči. Ko se ni bilo v našem trgu tega »popotnika« smo imeli lep mir, ki pa mu najbrže ne gre v račun. Znano nam je, da mu je bivanje v naši sredi prav težavno, in bi menda rad potoval dalje. Da se ne bo zgrajal nad reklamo našega najboljšega nacionalnega društva, naj mu povemo, da do njegovega prihoda nikomur niti na misel ni prišlo, da bi trgal lepake kulturnih prireditev. Dobili smo nekega fantalima, ko je trgal lepake — ne vemo, po čigavem naročilu. Prišli smo bili dati vabilo za našo prireditev malo višje, da bi ga ne dosegle nepoklicane roke. Poskrbeli bomo, da se bo v bodoče proti takemu vandalizmu kazensko postopalo. Glede pravilne slovensčine naj dopisnika pomirimo, da je v veliki zmoti, gotovo je bil razdražen, sicer bi bil lahko razumel, da je bil napisan zadnji odstavek oznanila v narodu. Njemu nerazumljive »mucke« bi si bil lahko ogledal pri predstavi ter si s tem pridelal blamažo. Glede pozdravljanja v šoli

svetujemo dopisniku, da se obrne na odločilno mesto. Gotovo mu ne bo težavno izvesti za tisti zanimivi odlok, ki ga toliko vznemirja. Kar se tiče elektrifikacije v naši občini, tudi svetujemo dopisniku, naj se obrne za točne podatke kar na našega g. župnika, ki mu bo gotovo pojasnil na čigavo pobudo je bila že pred letom izvršena napeljava električne luči v našo cerkev. Priporočamo samo toliko, da bi v naši cerkvi najbrže še gorele petrolejke, če bi bili med darovalci in pobudniki samo čisti, ki danes najbolj zabavljajo in kričijo da v našem župnišču še nimamo elektrike. Tem kričačem priporočamo, da sežejo v svoje žepke malo globlje kakor so ob priliki nabirane akcije za cerkev. Zanesljivo se bo potem lažje naredilo še to, česar ni, da bo ustrezno razočaranemu »popotniku«.

SODRAŽICA. (Dejovanje sokolske javne knjižnice). Iz letnega poročila knjižničnega oddelka posnemamo, da je dejovanje knjižnice dookraj zadovoljivo ter se je ta javna ljudska knjižnica v kratki dobi razvila v eno izmed največjih podeželskih knjižnic. Leposlovnih knjig je 1016, ki so vključene v glavnem seznamu pod 946 številkami, ker je 70 knjig dvojnih, odnosno je nekaj del vezanih v več knjig. Nasproti izkazu iz preteklega leta je knjižnica napredovala za 51 knjig leposlovnih vsebine. Poleg tega ima tudi 154 strokovnih in 96 dramskih knjig. Skupno število knjig znaša torej 1266. V celem je knjižnica napredovala za 56 knjig, ki jih je vse sama kupila. Knjige predstavljajo vrednost 30.000 dinarjev. Knjižnica je naročena skoro na vse založbe, ki izdajajo knjige v zbirkah. Najboljši obisk je bil meseca februarja, najslabši pa oktobra. Knjige si je izposojevalo 79 čitatelev. Knjižnična blagajna je imela v teku leta 2884 Din dohodkov in 1416 Din izdatkov. Imata torej preostanka 1468 Din, od katerih je naloženo na hranilni knjižnici v Posojilnici 1092 Din. V ročni blagajni knjižničarja je 376 Din. Na izposojevalnih, doplačilih in vpisninah je prejela knjižnica 886,50, od prodaje »Jutra«, ki jo vodi marljivi knjižničar br. Adolf Ivanc, kolportira pa br. Ivan Lesar pa 403 Din. Za nakup novih knjig je bilo izdanih 1250 Din, a 166 za vezavo knjig. Knjižnica kljub hudim časom napreduje ter je samo želela, da se podvoji kader stalnih čitatelev. Da bo to mogoče, sporočamo vsem ljubiteljem lepe knji-

ge, da izposojuje knjižnica svoje knjige naslednje vsako nedeljo od 8. do 9. in od 11. do 12. dopoldne v dvorani Posojilnice. Knjižnica je javna in vsakomur dostopna. Vpisnina je 2 Din. Knjige, med katerimi je nad tisoč najnovejših slovenskih romanov in povesti, se izposojajo za malenkostno odškodnino 1 Din za vsako knjigo za dobo 14 dni. Pred nekaj dnevi je knjižnica naročila spet večje število najnovejših knjig. Segajte po lepih knjigah, da bo mogla knjižnica še uspešneje delovati. Upoštevati je treba, da knjižnica ne išče dobička, ampak le nuditi možnost svojemu članstvu in ljudstvu sploh, da črpa duševno hrano.

FRANKOLOVO. Pred nekaj leti so prebivalci iz Straže, Zabukovja in Trnovelj zaprosili občinski odbor, naj se občinska cesta v Jesenici prestavi iz potoka na suho. Občinski odbor je na svoji seji sklenil in odobril, da se cesta preloži. Ker pa posestnik ni hotel dati prostovoljno zemlje za cesto, je morala občina prositi oblastvo naj posestnika razlasti. Nato je sresko načelstvo razpisalo komisijski ogled, ki se je vršil 3. t. m. Na ogled je prišel tudi g. Jožko Goršek, dasi ni bil vabljen, saj po tej cesti ne hodi in ne vozi, pa je stopil pred sreskega načelnika in izjavil v imenu JRZ, da ni potrebno prestavljati ceste iz potoka. G. Goršek ve, da v Straži, Zabukovju in Trnovljah ni članov JRZ, vendar je govoril v imenu JRZ, čeprav sicer ne vemo kaj ima JRZ pri taki reči opraviti. G. Goršek, kaj imate od tega, da delate proti prepotrebni preložitvi ceste?

VIRŠTANJ. Neki okrog 30 let stari mož, doma morda iz okolice Celja, je nedavno brez vzroka s kamenjem razbil vrata posestniku Jožetu Zimšku. Zraven pa je še kričal, da hoče vse poklati. Prestrašena žena je z dvema otrokoma skozi druga vrata zbežala k sosedu Francu Gehartu. Ko je razbijač to opazil, je še tekel za njimi. Pravijo, da je bil k temu početu nahujskan. Ker se je zbal orožnikov, jo je še tisti večer spet popihal iz Virštanja.

Po Sloveniji gre glas: „Domovina“ je za nas!

»Da, stric Viktor.«
»Nu, vidiš. Razen tega bi si rad ogledal električne naprave in strojnico, zakaj vzlic sedanjim počtnicam bi mi postalo kmalu dolgčas brez vsakršnega resnega opravka. Lenoba je zame hujša od ne vem kakšne bolezni. Ali hočeš potemtakem vprašati gospodično Severjevo, če mi dovoli, da si ogledam tovarno? Vem, da je treba v to njene posebnega dovoljenja; sam pa je vendar ne bi prosil rad. Ako ima kak vzrok, da mi odreče željo, je vsaj ne maram spraviti v neprijeten položaj, da bi morala to storiti osebno. Ako ga nima, pa je itak še lahko sam poprosim in vprašam, kdaj ji moj poset ne bi bil nevšečen.«

Janko ga je pogledal z bleščečimi očmi. »O, to ti dovoli Romana rada — t e b i p r a v gotovo. Se vesela bo, da te zanima priči. In ti boš strmel, kadar jo zagledaš pri delu. Imenitna voditeljica je. Takoj zdajle pojdem k nji ter ji povem. Morda jo povprašam potem pri večerji, kdaj smeš priči. Veš kaj sem se domenil z Romano o bodočnosti?«

»Nu?«
»Študiral bom kemijo in po dovršenih študijah stopim v njeno tovarno. Nastaviti me hoče takoj, in če se izkažem sposobnega, postanem vodja kemičnega oddelka. Delal bom z veseljem in vnemo, zakaj kemija me zanima prav posebno. In tudi Romani bom lahko potem v oporo, da ne bo morala delati vsega sama. Z združenimi močmi spraviva Severjevo trdiko še do večjega procvita. Težko čakam, da bi že napočel ta čas! Ne veš, kako si želim biti samostojnemu in delati, sam zase in za druge.«

»Lehko si mislim, ljubi moj. In tvoja name, na je prav dobra, ako te poklic veseli. Samo ne misli, da si navezan na tuje dobrote. Ko se je Hinko Sever poročil s tvojo materjo, ji je obljubil, da bo skrbel za njena otroka. In ker je ostala tvoji materi po njegovi smrti pravica do bivanja v rajnikovi hiši ter mora gospodična Severjeva skrbeti za njen obstanek, je po moji sodbi dolžna skrbeti tudi za vaju dva, dokler ne postaneta polnoletna.«

Janko je odločno zmajal z glavo. »Ne, ne, stric Viktor, to je vse drugače, čisto drugače. A ne govoriva o tem, ker ti ne morem — ne smem razložiti. Zazdaj te hočem pustiti samega. Pogledaj pojdem, ali je Romana še tu, in ji povem, da ostaneš ter si želiš ogledati tovarno. Potem pa se spravim spet na delo. Rad bi se dobro odrežal pri maturi in v to ni priprave nikoli preveč.«

Stric in nečak sta se ločila s toplim, pri srčnim stiskom roke.

Janko je hitel k Romani. Baš se je hotela odpraviti v tovarno. Janko ji je povedal, da stric Viktor ostane in bi si rad ogledal njen zavod. Vsa vesela mu je stisnila roko.

»Hvala ti, Janko! Tega ti ne pozabim nikoli. In veselilo me bo, to se ve, ako si hoče gospod Trtnik ogledati tovarno«, je dodala z rahlo drhtečim glasom.

10. POGLAVJE.

Pri večerji je Romana prvič sama od sebe nagovorila Viktorja Trtnika.

»Janko mi je povedal, gospod inženier, da želite videti tovarno,« je dajala mirno in lano, kakor je bila njena navada.

Vprašujoče jo je pogledal s svojimi izrazitimi temnimi očmi. »Zelo bi me veselilo, gospodična, ako smem upati vašega dovoljenja.«

Lahna rdečica ji je obletela lice pod njegovim pogledom. »Prav rada vam dovolim.« Viktor se je naklonil. »Srčna hvala za to dovoljenje. Vem, da ga dajete le v redkih slučajih.«

»To je res. V vsaki stroki je treba skrbno varovati kupčijske skrivnosti.«

»Ali se bojite, da bi utegnil biti jaz, kot strokovnjak, nevaren tem vašim skrivnostim?« je vprašal on smehljaje.

Zmajala je z glavo. »Ne — tega se ne bojim. Baš ker ste strokovnjak in veste ceniti vrednost takih skrivnosti, se lahko zanesem, da so pri vas docela varne.«

Spet se je naklonil. »Hvala vam za dobro mnenje. Kdaj se smem ogledati?«

»Kadar vam drago. Naročila bom, naj vas spuste neovirano v tovarno; treba vam bo le povedati ime.«

Romanin obraz se je bil v tem razgovoru oživil, in Viktor si je moral priznati, da je zelo zanimiva in prikupna ženska.

»Ali bo neskrupulno, gospodična, če vas poprosim, da bi mi sami razkazali svoje kraljestvo?« je vprašal nato.

Lahna rdečica ji je vnovič izpreletela obraz. »Neskrupulno pač ne; z veseljem vam ustrezem, ako želite.«

»Ah, Viktor, mar hočeš res v tisto dolgočasno tovarno?« se je zdajci vmešala v pogovor Beatrika ter ga ošinila z medlečim pogledom. Prav nič ji ni ugajalo, da se ukvarja Viktor z Romano namesto z njo.

(Dalje prihodnje)

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: voli po 2.50 do 3, krave 1.50 do 2.70, bikli 2, junci 2, telice 2.50 do 3.50 Din. Konje so prodajali po kakovosti od 400 do 2700 Din za glavo.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so se trgovali: prasci, 5 do 6 tednov stari, po 75 do 85, 7 do 9 tednov po 90 do 120, 3 do 4 mesece po 140 do 200, 5 do 7 mesecev po 230 do 310, 8 do 10 mesecev po 360 do 480, leto po 530 do 800 Din, kg žive teže po 5 do 6, kg mrtve teže po 7 do 9 Din.

HMELJ. V Savinjski dolini plačujejo za lanske pridelke 12 do 20 Din za kilogram. Za neko večjo partijo prvovrstnega blaga se je nudilo tudi 27 Din za kilogram, vendar do zaključka ni prišlo. V Nemčiji plačujejo za hmelj največ 81, a v Zateu na Češkoslovaškem 54 Din za kg.

PEROTNINA. Na mariborskem trgu so cene: piščancem 15 do 25, kokošim 25 do 40, gosom in puranom 30 do 50, domačim zajcem 5 do 10, divjim zajcem 22 Din za žival.

KROMPIR se je prodajal na mariborskem trgu po 0.75 do 1 Din za kilogram.

Sejmi

- 16. februarja: Ljutomer;
- 17. februarja: Višnja gora;
- 18. februarja: Tržič (samo za blago), Smartno pri Litiji;
- 20. februarja: Gornji Tuhinj; Videm ob Savi, Soštanj;
- 19. februarja: Lož pri Rakeku, Pišce pri Brežicah;
- 22. februarja: Sv. Filip v Veračah, Tolarje.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah s pristeto premijo:

1 nizozemski goldinar za 29.59 do 29.74 dinarjev;

1 nemško marko za 17.53 do 17.67 Din;

1 angleški funt sterling za 215.55 do 217.61 dinarjev;

1 ameriški dolar za 42.61 do 43.04 Din;

100 francoskih frankov za 287.96 do 289.40 dinarjev;

100 češkoslovaških kron za Din 180.61 do 181.72.

Vojna škoda se je trgovala po 355 do 358 Din, investicijsko posodlo pa po okrog 78 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 9.33 Din.

Drobne vesti

Načelno stališče vlade glede rešitve vprašanja kmečkih dolgov. Te dni se je sestal odbor ministrov, ki je dobival v zadnjem času razne predloge o kmečkih dolgovih. Ko je odbor pregledal ves zbrani material, je sprejel načelno sklep, da vlada v nobenem primeru ne bo pri iskanju ureditve dolgovnega vprašanja, izdala ukrepa, ki bi škodoval stalnosti našega dinarja in koristim vlagalcev, katerih prihranki so na vložnih knjižicah in tekočih računih.

Reševanje kmečkih dolgov in vlagatelji. Kakor poroča beograjski „Privredni Pregled“ je tridnevni naval vlagateljev, ki je navaljal zaradi neosnovanih govoric, češ, da bo odpisano 50 odst., docela prenehal. Odločno zanihanje resničnosti takih govoric z odločilnega mesta je takoj udušilo zares nepotreben vznemirjenje. Nova uredba, ki jo pripravljata vlada, ne bo prinesla bistvenih sprememb sedanjega stanja. Dala bo le manjše olajšave dolžnikom, da bi to šlo na škodo vlagateljev.

Mizarski dopolnilni tečaj za risanje. Zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI v Ljubljani priredi v Ljubljani poseben tečaj za mizarsko risanje. Ta tečaj je namenjen onim mojstrom in pomočnikom, ki so že z uspehom dovršili mizarsko delovodsko šolo ali kak mizarski risarski tečaj. Predmetj pouka bodo: porazdelitev opreme za družinska stanovanja, ortogonalni in perspektivni pogledi posameznih kosov in celotne opreme, plastika v različnih tehnikah, konstrukcije oken, vrat, izločb, stopnic, po želji tudi še slogovno pohištvo. Pouk bo ob nedeljah dopoldne od 8. do 12. v prostorih tehnične srednje šole v času od 16. t. m. do 21. junija. Poučevalo se bo na popolnoma individualni podlagi z oziranjem na sposobnost vsakega posameznega udeleženca posebej in njegove specialne želje glede posrednih predmetov. Sprejme se v tečaj vsaj 15 udeležencev. Pristojbina za mojstre 150 Din, za pomočnike 50 Din za ves tečaj. V posebnega ozira vrednih primerih se

bo dovolila delna ali celotna oprostitve učnine. Prijave je poslati z navedbo točnega naslova najkasneje do 15. t. m. na zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI v Ljubljani. Ustna prijava se bo le izjemno sprejela tudi na dan začetka tečaja.

Nove predilnice. Zaradi pomanjkanja preje, ki je nastalo zaradi sankcij, so nekatere tkalnice tvornice zaprosile za dovoljenje, da smejo postaviti nove predilnice. Tako imajo sankcije lahko za nas tudi ugodne posledice. Doslej je mnogo tkalnic uvažalo prejo iz tujine in je šel po nepotrebnem denar iz države za polizdelek, katerega izdelava doma bi mogla zaposliti tisoče in tisoče brezposelnih rok.

Domače novosti

Povratek kneza namestnika Pavla v Beograd. Po obiskih v Londonu in v Parizu se je Nj. Vis. knez namestnik Pavle v spremstvu dvornega ministra Milana Antića in prvega adjutanta generala Čolak-Antića vrnil v ponedeljek v Beograd.

Pri občinskih volitvah v Mošnjah v nedeljo 2. t. m. Je od 584 volilnih upravičencev volilo 480 (82%). Lista z dosedanjim županom g. Tonecem Valentinom je dobila 182 glasov (2 odbornika), a lista JRZ z nosilcem g. Pangercem Silvestrom 298 glasov (16 odbornikov).

Prava zima prihaja. Znaki kažejo, da prava zima prihaja šele zdaj. Proga med Zagrebom in Splitom je bila pretekli teden nekaj časa zaprta zaradi snežnih zametov med Rudopoljem in Vrhovino. Tudi okrog Sušaka je divjala huda burja s snežnimi meteži. Do prometnih ovir je prišlo na progi Zagreb — Koprivnica, kjer je vihar podrl več telefonskih stebrov, ki so obležali na progi. V Gorskem Kotaru je močno snežilo.

Strahotna opustošenja v Cerkljah. Niso se še pomirila razburjenja zaradi potresa, ko je nad okolico cerkljanske občine na Gorenjskem zabučal strašen vihar in se ločil gozdov. Šestdeset do osemdeset let stara debla so padala. Po tisoč debel leži v posameznih gozdovih vsevpred. Najhujši udarec je zadel senatorja Hribarja, ki mu je orkan polomil nad eno četrtino krasnega drevja. Oblastva ni poskr-

DOMA

11

»Da, saj nikogar tu v Maraucourtu ne poznam.

Zakaj pa nisi rajši ostala doma in kaj brala? Nedeljski počitek je najprijetnejši pri branju.

»Nimam nobene knjige«, mu je povedala. »Ti jih bom pa jaz nekaj posodil,« ji je obljubil.

Potem mu je želela lahko noč in šla.

Na progu je zagledala Rozaljo, ki je najbrž čakala na njo.

»Ali bi šla že rada spat?« je vprašala Perina.

»Da«.

»Čakaj, te bom pa spremljala. Najprej pa morava seveda govoriti še z mojo babico«.

Hitro so se pomenili. Perina je plačala dogovorjeno vsoto, razen tega pa je morala dati še deset centimov za razsvetljavo. Naštela je denar na mizo.

»Ali misliš ostati stalo pri meni?« jo je vprašala starka.

»Če ho le mogoče...«

»Seveda bo mogoče. Samo pridno boš morala v tovarni delati. Saj ne boš imela večno samo pol franka na dan. Če se boš kličekaj izkazala, boš kmalu dobivala vsak dan po dva franka. In če se boš pozneje omogočila z delavcem, ki bo imel po tri franka, bosta prav lahko živela in si postavila skromen dom. Dosti takih je v našem kraju, ki so se počasi na ta način osamosvojili. Samo pijanec ne bo smel biti. Res je

dobro za nas, da je gospod Vulfran začel tovarno. Saj imamo vsi zemljo, toda z zemljo si v današnjih časih človek ne more dosti pomagati, zlasti če je ni prav dosti«.

Med tem ko je stara dojila vse to priporočevala, je Rozalja od nečesa prinesla sveženj perila. Perina ji je z očmi sledila in je videla, da so same rjuhe iz rumenkastega platna, najbrž zano namenjene. Ker že tako dolgo ni spala na postelji z rjuhami, je bila kar srečna, ko jih je zagledala. O, in iznenada se ji je zazdelo, da je tako strašno zaspala...

Potem sta šli obe v sobo, ki jo je Rozalja babica odločila za Perino. V sobi sveče je Perina zagledala svoje prebivališče in nič kaj prijetno ji ni postalo pri sre. Soba je bila komaj šest metrov dolga in niti tri široka. Druga ob drugi je stalo šest postelj, toda kašnih postelj! Bile so zbite iz surovih desk in med njimi ni bilo niti meter prostora. Tu bo morala torej prebivati s petimi drugimi delavkami, čeprav je bilo prav za prav komaj za dve osebi dovolj prostora. Okno, ki je bilo prav majhno in umazano, je bilo zaprto. Neznosen smrad je prihajal skozi vrata s hodnika, da je Perina kar sapo jemala.

Toda Rozalja se uboga sinota tega ni upala reči.

Vendar pa je morala prikazno dekletu njene občutke uganiti in ji je z nasmeškom reklo: »Nekoliko uborno se ti zdi, ali ne?«

»Mašo res«, je tihno odvrnila.

»Toda pomisli, moraš, da dvajset centimov na dan ni dosti...«

»Seveda«, je pritrdila Perina.

Sicer pa je bilo to siromašno prenočišče vseeno boljše kakor cesta ali pa gozd, kjer je morala tolikokrat prenočevati. In ker je prenašala zatohli zrak v Poprovcovi hiši, bo zdržala tudi tu.

»Vidš, tale postelja bo pa tvoja«, je dejala Rozalja in ji pokazala ležišče ob oknu.

Toda to, kar je bila pokazala Rozalja, je bila samo slamnica na štirih tramovih. Za zglavje je služila stara vreča slame.

V sobi je bilo vse polno postelj, stola pa niti enega.

»Saj so žoljji na steni in nanje lahko obesiš obke«, je rekla Rozalja, ko je videla, da se ozira Perina za kakšno omaro.

Pod posteljami so bili tudi zabojčki, v katerih so shranjevale stanovalkke perilo.

»S samimi dobrimi dekleti boš spala«, ji je rekla Rozalja. »Če bo začela Rjavica kdaj ponoči govoriti, te to ne sme motiti. Samo kadar se ga preveč napje, je malo bolj glasna. Zjutraj pa zgodaj vstani z drugimi vred. Potem ti bom že povedala, kaj boš morala storiti, da te bodo v tvornici vzeli v službo«.

»Hvala lepa! Lahko noč!«

»Če boš kaj potrebovala, povej kar meni«, je še rekla Rozalja Perini. »Tu poznajo dobro vse ljudi«.

Potem je šla.

Perina se je hitro slekla, hvala bogu, da je bila še sama v sobici. Zdaj je vsaj druge ne bodo radovedne opazovale.

Toda ko je zlezla med robate rjuhe, ni čutila nič takega ugodja, o katerem je prej sanjala. Če bi bila na oblačnicah, ne bi bilo moglo biti nič trše. Toda nič za to! Saj tudi na gobih tleh ni bilo mehko, ko je mora-

be, da bodo nesrečni ljudje ta les vsaj lahko vnovčili.

* **Ob tisočake.** Skoro neverjeten, pa vendar resničen dogodek. Posesnik K. iz novomestne okolice si v svojem življenju ni hotel ničesar dobrega privoščiti, da bi to storil laže kakor kdo drugi, je imel doma spravljenih 50.000 Din. Noben sosed ni slutil, da je pod sircmašno streho toliko denarja. Na dan je prišlo to le po naključju. Lastnik, ki je imel tisočake spravljene v slamnatem peharju v nekem kotu na podstrešju svoje hiše, je hodil skoro vsak dan ogledovat svoj zaklad. Tako je šel tudi pred dnevi. Na svojo žalost pa je opazil, da so v zaklad vdrla miši in si v njem napravile čedno gnezdece z njegovimi tisočaki. Vseh 50 zdrobljenih tisočakov je mož s tresočo roko stisnil v pest in jih zanesel v hišo. Da je bilo v posesnikovi hiši ta dan bolj glasno kakor po navadi, ni treba še posebej omenjati.

* **Sam si je prižgal sveče.** Predzadnji torek so bili kočevski orožniki obveščeni, da visi na drevesu blizu kamnoloma neznan mož. Orožniki so res našli obešenca, v katerem so spoznali brezposelnega 35-letnega mesarskega pomočnika Antona Tekavca. Ob njegovih nogah so dobili dve sveči. Pokojnik je bil precej čudaške narave. Že večkrat je dejal, da si bo končal življenje, in dvakrat so ga že tudi rešili smrti. Lani se je obesil na prometni cesti sredi Kočevja, a so mu v zadnjem trenutku prerežali vrv. Nedavno mu je gospodar odpovedal službo, in to je moža, ki je imel že tako zrahliane živce, čisto potrla. Pretekli teden je odšel z doma in od takrat ga niso več videli. Vse kaže, da je nesrečni Tekavec najprej prižgal obe sveči, potem se je pa obesil.

* **Žrtev viharja.** Hu⁴ vihar je divjal v torek v Hrvaškem Zagorju, kjer je postal njegova žrtev splošno priljubljeni uradnik TPD inž. Lojze Pikl. Služba pri generalnem ravnateljstvu TPD ga je klicala v Krapino v elektrarno. Z delovodjo Križnikom in obratovodjo Radoševićem se je mudil v bližini še ne dograjenega hladilnega stolpa elektrarne, ko je vihar omajal stolp in je težak tram padel inženjerju Piklu na glavo. Zdravnik je ponesrečenca takoj obvezal in poslal v zagrebško zdravilišče k dr. Gottliebu, ki mu pa ni mogel več pomagati. Ponesrečenec je štel šele 48

let. Doma je bil iz Postojne. Zapušča žalujčo soprogo iz znane Zoretove družine iz Kamnika in dve leti starega sinčka Jernejčka. Bodi mu lahka zemlja, hudo prizadetim svojo našo iskreno sožale!

* **Požar je uničil domačijo.** Te dni zvečer je nastal požar pri Flašu na Močilnem. Goreti je začelo najprej v kozolcu, potem sta se vnela še pod in hlev in nazadnje hiša. Očeno gre za požar, ki ga je podtaknila zločinska roka. Tako je ugotovila tudi preiskava. Preiskava je nadalje ugotovila, da je bil požar podtaknjen znotraj. Zunaj bi soloh ne moglo goreti, ker je bilo vse premočeno od dežja. V veliki nevarnosti je bil stari preužitkar Simončič Martin. Njegove klice na pomoč so slišali reševalci, ki so ga rešili v zadnjem trenutku. Pri tem se je posebno odlikoval sosed Peter Rosi. Ne strašče se nevarnosti za lastno življenje, je skočil v sobo ter potegnil starega Simončiča iz dima in plamenov.

* **Velik požar v Bresternici.** Nedavno zvečer je silen požar uničil hišo in gospodarsko poslopje posesnika Franca Kagerja v Bresternici pri Mariboru. Ker je divjala burja, je bilo gašenje zelo otežkočeno.

* **Som-orjak.** Pri Zavrču so zaradi padca Drave ušli ogromnega soma, ki je tehtal 42 kg.

* **Nad življenjem je obupal.** Emila Klopčaverja, visokega, mehaniškega mojstra iz bežigrskega okraja, je počnala vsa Ljubljana. Te dni si je pa Klopčaver končal življenje. Prišel je zvečer v neko gostilno in prosil za prenočišče, češ, da prihaja iz Kranja in da je zelo utrujen. Gostilničar, s katerim sta bila znana, mu je rad odstopil sobo. Toda gosta ni bilo več na izpregled. Zadušil se je bil s plinom, ki ga je razvijalo olje. Klopčaver je namreč s seboj prinesel oglje, ga polil s špiritom in zažgal. Pokojnik je štel 52 let. Zapušča ženo in pet nepreskrbljenih otrok. Vzrok smrti je najbrž beda.

* **Nesreča na ljutomerski postaji.** Nedavno zvečer se je pripetila na ljutomerski postaji strašna nesreča, ki je vzela življenje poštnemu zvančniku Jakobu Potočniku. Na enem tiru je stal vlak za Mureko Soboto, pred drugi tir pa je Potočnik pripeljal na dvokolnični pošto. Dvokolico je ustavil na varnem, sam pa je po usodnem naključju stopil med tračnice drugega tira, po katerem se je že bližal

vlak iz Gornje Radgone. Od nekod so mu še klicali, naj se umakne, nesrečnik pa je stal kakor ukopan in preden se je zavedel usodne pomote, je že prispel vlak. Stroj ga je zadel v glavo, podrl na tla in vlekel po tiru s seboj. Jakob Potočnik je štel 50 let, doma je bil iz Stročje vasi pri Ljutomeru in na pošti je vestno služboval že 23 let. Zapustil je ženo vdovo in dva sina. Blag mu spomin!

* **Pobegni.** Letni Anton Mandeljc iz Smartna ob Paki. Ljudem pripoveduje, da nima staršev in da je že 14 let star. Kdor bi kaj vedel o njem naj sporoči na naslov: Ivan Mandelc, Smartno ob Paki.

* **Puška ni igrača.** 20letnemu posesnikovemu sinu Janku pri Sv. Barbari v Slov. goricah se je pri sproženju razletela zanjavela puška ter mu razmesarila levico. Ranjenec se zdravi v splošni bolnišnici.

* **Dva požara na Dravskem polju.** Te dni so imeli na Dravskem polju spet dva požara, in sicer je zgorelo posesniku Antonu Lešnku v Rošnji, občina Slovenjgradec, gospodarsko poslopje z vsemi poljskimi prideletki in gospodarskim orodjem vred. Vzrok požara se ni dal dognati. Istočasno je gorelo tudi pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Požar je nastal v gospodarskem poslopju posesnika Janeza Pečka. Poslopje je pogorelo do tal.

* **Nogo so mu odrezali.** Te dni je 20letni Ferdinand Pučnik iz Prihove pri Konjicah padel v gozdu in si zlomil levo nogo. Pripeljal so ga v mariborsko bolnišnico, kjer so mu zdravniki moralj poškodovano nogo odrezati pod kolonom.

* **Pogreša se mlada obupanka.** Angela Pahernikova, delavka, nazadnje v tvornici Ornika in Mitroviča v Dravogradu (kjer se je ponesrečila na levi roki), stara 21 let, stanujoča pri sestri v Trboňah, je prišla nedavno v Maribor. Bila je obupana, ker od SU-ZORja v Zagrebu kljub ponovnim prošnjam nidočila dovoljenja ji rente izplačane. Nesrečnica je zadnje dni v Mariboru neznano kam izginila. Med tem se je doznalo, da jo je v zadnjem trenutku. Pogreška je srednje postave, okroglega lica, kostanjevih las, bolje oblečena in govori le slovenski. Morebitne prijave na hišnico, Slovenska ulica 22.

* **Restavracija „Vrtzar“ pri Bledu je zgorela.** V sredo kmalu po polnoči je nastal

la prvič leči nanje. Pa se je vendar na vse navadila.

Ni trajalo dolgo, da so se odprla vrata in neko petnajstletno dekle je stopilo v sobo. Ko se je slačila, je večkrat pogledala proti Perini. Ker je bila v nedeljski obleki je trajalo precej dolgo, preden je zlezla v posteljo, kajti morala je svojo nedeljsko obleko zložiti v zabojček pod posteljo in pripraviti obleko za delavnik.

Potem so prišle za njo druga in še tretja, četrta. Kmalu je nastal glasen hrušč. Vse so klepetale. V tesnem prostoru med posteljami so premikale svoje kovčge, metale čevlje po tleh, kakor bi bil še zmeraj dan. Prepirale so se, nazadnje pa so vse padle po lastnici hiše, Rozalijini babici.

»Takšno sračje gnezdo!« so zabavljale vse hkratu.

»Jutri utegne postaviti kakšno posteljo še med vrata...«

»Ali pa jih bo še nekaj obesila pod strop!«

»Veš, v tej luknji pa ne bom več dolgo ostala. Vse, kar je prav!«

»Kam pa hočeš iti? Drugje je najbrž še slabše...«

Tako so kričale vse vprek. Naposled, ko je tista, ki je prišla prva, legla in si pokrila glavo z odejo, so se nekoliko pomirile. Toda ne za dolgo. Še nekaj jih je prišlo, ki so prav tako rogovillile. Nazadnje pa so bile le zasedene postelje razen ene.

Skoraj na glas so se pa dekleta le že zmerom pogovarjale. Ko so si povedale, kaj se je bilo čez dan zanimivega zgodilo, so se spomnile še prejšnjega dne. Govorile so o delu v tvornici, tožile, koliko se morajo težiti, pripovedovale o prepirih, ki jih ni-

koli noče biti konec, pa o vsem mogočem. o čemer klepečejo po tvornici. Nazadnje so se lotile še uradnikov in lastnika tvornice, gospoda Vulfrana. Njegova nečaka so imenovale »mlada dva« ravnatelja Tabouela pa »Sušca« in »Judeža«.

Perini se je vse skoraj studilo, vendar pa je poslušala, ker je upala, da bo tu kaj koristnega zvedela.

Nazadnje so govorile največ o ravnatelju. Čeprav so mu dale najgrše ime, so na zadnje le vse rekle, da je vzlic vsemu dober človek.

»Da, in nepristranski!«

»O, tega pa ne vem...« se je oglasila ena izmed njih.

Toda takoj jo je neka druga zavrnila:

»Pa vzlic vsemu...«

In potem so začele spet pripovedovati o vsem mogočem, kar naj bi potrdilo njegovo poštenost in nepristranost.

Počasi pa so jeziki le postali utrujeni.

»Če bi človek le mogel zaspati, se je oglasila neka mlada delavka iz kota.

»Kdo ti pa brani?«

»Rjavke se ni!«

»Jaz sem jo prej videla.«

»Ze spet pijano, ali ne?«

»Da, pa kako!«

»Se po stopnicah spet ne bo modra sama prišla.«

»Kaj bi bilo, če bi zaprle vrata?«

»Spet bi razgrajala vso noč.«

»Prav tako bi bilo, kakor je bilo zadaj nedeljo.«

»Ali pa še huje!«

V tem trenutku pa se je zaslislalo s stopnic ropotanje.

»Je že tu!« je vzkliknila ena izmed delavk iz postelje.

Toda koraki so se kmalu ustavili in začulo se je, kako je nekaj padlo. Nato še pridušeno zdihovalje.

»Na tleh je!«

»Če bo le mogla sama vstati...«

»Oh, saj se poskušala ne bo. Kar na stopnicah bo zaspala.«

»Bomo pa me laže spale!«

Stokanje pa je postalo čedalje hujše in vmes se je slišalo klicanje:

Prišli vendar, Lajda! Samo malo mi priidi pomagat, ljuba moja!«

»O, še tega bi manjkalo, da bi jo šla pobirat. Kar tam naj leži!«

»O, jej, Lajda!« je uporno klicala ženska na stopnicah.

Ker se na Lajda ni hotela ogasiti, so klici počasi utihli.

»Zaspala je!« so se ogasle delavke.

»Hvala bogu!«

Toda Rjavka ni zaspala, ampak je le iznova poskusila vstati in priti po stopnicah. Ko je videla, da to ne pođe, se je iznova oglasila:

»Lajda! Lajda! Kje si?«

Vse je kazalo, da n nikamor prišla, kajti klici so se slišali še zmerom od znožja stopnic. In zraven je pikanja tužila, kakor bi jo bili iz kože vlekli.

»Moja ljuba Lajda! Lajdica moja! Pogrej stopnice se pod meno ugredajo! Hu hu!«

Tedaj so se začele dekleta v posteljah smejati.

»Povej, Lajda, ali še nisi prišla domov?«

Potem te pa pojdem iskat, Lajda!«

ogenj v znani restavraciji »Vintgarju« pri Bledu. Zaradi hudega vetra se je ogenj naglo širil in je bilo kmalu vse poslopje v plamenih. Bila pa je tudi velika nevarnost za sosedne hiše. Restavracija je pogorela skoro do tal. Lastnik ima veliko škodo, še večjo pa najemnik g. Valentin Zupan. Ogenj je bil menda potaknjen iz maščevanja.

*** Orožnik je preprečil človeške žrtve.**

Predzadnji torek zvečer je nastal na Pobrežju zraven Maribora hud vetrovni vrinec, ki je v Cankarjevi in Nasipni ulici potrgal močne žice z visoko napetostjo. Prve žice so se potrgale nasproti groba Avgusta Kelnariča, pri sosednji hiši spet dve in prav tako na pobojšču do Nasipne ulice. Nastala je detonacija in so žice ob dotiku proizvajale iskre. V omenjenem času je prispel v Cankarjevo ulico orožniški kaplar Stanko Sedej, ki je malo poprej bil v Nasipni ulici, in je komaj ušel smrti s tem, da je v poslednjem trenutku vrgel svoje kolo stran, da ne bi prišel v stik s smrtonosnimi žicami. Odredil je nato vse potrebno, da ne bi ljudje postali žrtve nepredvidnosti.

*** Mladenka je segla po strupu.** V Hočah vasi si je v obupu hotela končati življenje 18-letna posestnica Mačija Zenkovičeva. Izpila je precejšnjo količino očetne kisline in se nezavestna zgrudila. Starši, ki so zapazili mladenkino obupno dejanje, so jo odpremili v mariborsko bolnišnico, kjer so ji zdravniki s težavo rešili življenje.

*** Smrtna nesreča v Hočah.** V Zgornjih Hočah je hotela 35letna posestnica Barbara Visočnikova po krmo na skedenj. Postavila si je lestev. Ko se je vzpela navzgor, je po nesrečnem naključju spredrsnila in treščila na tla. Obležala je s polomljeno hrbtenico in je bila prepeljana v mariborsko bolnišnico, kjer je izdihnila. Zelo žalostna smrt mlade posestnice je zbudila splošno soobčutje.

*** Avstrijci pošiljajo lastne brezposelne v Jugoslavijo.** V Ceršaškem gozdu so zajeli orožniki 20-letnega avstrijskega državljanca Oskaria Maderja iz Donawitza pri Leobnu. Prikradel se je preko meje ter izkušal priti v Maribor. Orožnikom je pripovedoval, da je brez posla in da se je napotil proti jugu, kjer je upal dobiti v Spielfeldu delo na kmetih. Tam pa so mu avstrijski orožniki dajali, naj gre raši v Jugoslavijo, kjer se prav lahko dobi delo. Obmejni stražniki so mu celo nasve-

tovali, kako naj se spravi čez mejo, da bo ušel našim obmejnim stražnikom. Maderja so naši orožniki po najkrajši poti vrnili nazaj čez mejo.

*** Pobegnil je neznan kam 18-letni natakaričin sin Oton Plošnik,** mehanikarski vajenec pri tvrdki Divjak. Odpotoval je v Ribnico na Pohorju, kjer je dvignil svoj domovinski list, zdaj pa manjka za pobeglim vsaka sled.

*** Za monterja se je izdajal.** Zaradi tatvin že 22 krat kaznovani Jaka Gregorin, po poklicu mlinar, star 28 let, doma iz Brezovice pri Kamniku, ki se je izdajal za električnega monterja, je bil obsojen na eno leto in dva meseca zapora, ker je bil spet kradel. Njegov drug na zatožni klopi je bil 36-letni samski zidarski pomočnik Jože Ferjan iz Mostrane na Gorenškem. Je tudi vreden tovariš prvega. Po ječah je že presedel sedem let. Zaradi tatvin in vlomov je dobil eno leto robije.

*** Zajcem so nastavili, a vjela se je ženska.** Lubljanska bolnišnica je morala sprejeti v oskrbo 53-letno postrežnico Marijo Vidergarjevo iz Zelene jame. Vidergarjeva je te dni hodila od Litijske proti Poljniku, pa se je na lepem vjela na zanjko, ki jo je bil nekdo postavil zajcem. Pri tem je tako nesrečno padla, da je dobila precejšnje poškodbe na desni rami in roki.

*** Sedem let za uboj očeta.** Pred velikim kazenskim senatom v Mariboru se je zagovarjal 22-letni viničarjev sin Anton Perger, obtožen, da je z motiko pobil do smrti svojega očeta Jožefa Pergerja. V preiskavi pri obravnavi se je Anton Perger zagovarjal s silobranom, češ da je oče nanj navalil z nožem. Obsojen je bil zaradi uboja na sedem let robije in na trajno izgubo častnih državljanskih pravic.

*** Malomarnost vzrok požara.** Orožniki so prijavi državnemu tožilstvu v Mariboru posestnika Alojza Plečka iz Podove pri Račah, ker je zaradi njegove malomarnosti nedavno nastal pri njem požar. Plečko je imel pri krušni peči lesen dimnik in ko je njegova žena zakurila peč, se je dimnik vnel. Ogenj je upepelil ostrešje in se razširil na gospodarsko poslopje.

*** Morilcev ne moremo izslediti.** Preiskava v zadevi krvavega zločina v Metliki, katerega žrtev je postal zidar Jakob Pečar, ne more z mrtve točke. Metliški orožniki so vse te dni pridno na delu in so zaskrbeli, če mnogo ljudi ki bi morda mogli povedati kaj več o

umoru in morilcih. Tudi so bile o zločinu obveščene vse druge orožniške postaje v Beli Krajini in pa v Žumberku. Ker so kazali sledovi, da so zločinci po posrečenem vlovu in krvavem zločinu v Golobičevi zidnici pobegnili v Gorjance, so orožniki preiskali vsa skrivališča in vasi ter izpraševali ljudi, če so opazili kake sumljive ljudi, toda brez uspeha.

*** Ciganska kri.** Pred malim senatom v Mariboru se je zagovarjalo pet ciganov zaradi tatvin. Obtožnica jim je očitala, da so Ana, Julčka, in Cilka Baranjeve v družbi z nekim Jožefom in še nekim Jožefom Hrovatom vlomili v decembru v žitne shrambe posestnikov Jakoba Stagnca in Franca Rihterja v Bratumečicah v Prekmurju ter odnesli žita za okoli 1000 dinarjev. Seveda so pred sodniki kričali zanikali. Ana in Julčka sta bili obsojeni vsaka na pet mesecev zapora pogojno za dve leti. Cilka na štiri mesece pogojno dve leti, oba Jožefa pa vsak na štiri mesece.

*** Otroci ubili starčka.** V Svečni pri Velki so otroci te dni na pobudo posestnice Jožefe Hedlove nagažali 78 letnemu občinskemu ubožcu Tomažu Socherju, ki je bil pri njej zaposlen, pa je tisti dan bolan ležal v hlevu. Otroci so začeli na starčka metati opeko in sjromak je dobil na glavi več smrtnih poškodb. Starček je nekaj dni nato izdihnil. Orožniki so Hedlovo in otroke zaprli.

*** Ljubezenska žaloigra v Tržiču.** Nedavno se je odigrala v Tržiču razburljiva ljubezenska žaloigra. 29 letni predilniški uradnik Fr. Stenovec je ustrelil svojo izvoljenko 20 letno Medo Škufčevico iz Ljubljane in nato samega sebe. Stenovec je bil takoj mrtev, Škufčeva pa je kmalu preminila. Stenovec je bil ločen od svoje žene.

*** Svak ga je zabodel z nožem.** Nedavno zvečer se je 31letni posestnikov sin Jakob Artček iz Hrastja pri Zusmu doma sprl s svakom. Med preprirom je svak pograbil nož in zabodel Artčka globoko v levi bok. Nevarno poškodovanega Artčka so prepežali v celjsko bolnišnico.

*** Preiskava o umoru v Megojnicah pri Grizah,** katerega žrtev je postal v noči na 30. januarja 82letni preužitkar Avgust Golavšek, še ni mogla odkriti skrivnosti zločina. Umor je zelo zagoneten, vendar pa kaže, da bo imela preiskava uspeh in da zločinec ne bo ušel kazni.

»No, bo vsaj nekaj časa mir«, so se razveselile delavke.

»O, saj ga ne bo«, je nato dejala ena izmed njih. »Vrnila se bo in potem se bo iznova začelo.«

»Ali sploh ne bo mogoče spati?«

»Pojdi, Lajda, pa se spravi v posteljo!«

»Pojdi rajši ti!«

»Saj veš, da uboga samo tebe!«

Dekle, ki so ji pravili Lajda, je vstalo in si obleklo plašč. Potem je šla po pijanko.

»O, otrok moj, o, otrok moj«, se je slišalo s stopnic.

Človek bi si mislil, da se zdaj stopnice ne bodo več pogrezale in da pride Rjavka v posteljo, toda veselje, da je Lajda prišla na pomoč, je pripravilo pijanko na druge misli: »Pojdi, z menoj, Lajda«, ji je rekla, »za kozarec vina bom dala, ker si ta ko dobra.«

»Zdaj se spravi rajši hitro v posteljo«, jo je mirila Lajda.

»Ne, ne, z menoj pojdi, mala Lajda!«

Njun pogovor se je zavlekel v brezkončnost, kajti Rjavka, ki jo je nena nova misel docela prevzela, ni marala odnehati.

»Samo kozarček«, je neprestano prosila.

»Tega ne bo nikoli konec!« se je začelo iz neke postelje.

»Me bi pa rade še malo spale!«

»Jutri bomo morale zgodaj vstati!«

»In tako je vsako nedeljo!«

Uboga Perina! Upala je, da bo lahko mirno spala, če bo imela streho nad seboj, zdaj pa je videla, da ne bo mogla. O, kako lepše je bilo, kadar je počivala pod milim nebom, vzlic strahu in časih dežju. Takrat je bilo vsaj vse mirno in nikoli je ni duši-

lo kakor tu v tej zatohli sobi. Tako slabo ji je bilo, da ni vedela, ali bo mogla še dolgo vzdržati.

Zunaj pa so še zmera trajala pogačanja. »Samo kozarček!« je še zmerom ponavljala Rjavka in Lajda ji je neprestano odgovarjala: »Jutri!«

»Čaka te! Še jaz pojdem Lajdi pomagat!« je vzkliknila neka delavka in vstala. »Drugegač utegne ta prepir trajati prav do jutra.«

Res je vstala in šla dol.

Potem sta obe z združenimi močmi privlekli pijanko v sobo.

Med potjo pa je Rjavka še neprestano klicala:

»Ka sem vama pa storila, da počenjate tako grdo z menoj?«

Spravili sta jo na posteljo, toda tudi tu se še ni pomirila. Še zmerom je jokala in zadikovala.

»Ka sem storila, da ste tako surove? Ali že nisem dovolj nesrečna? Ali sem mar tatica ali kaj, da nočete iti z menoj na kozarec vina? Lajda, ko bi ti vedela, kako sem žejna!«

Cim glasniša je postajala, tem bolj so vpile sestanovke na njo. To pa jo je seveda še bolj pogrelo.

Potem je začela kvantati in prepevati:

»Tralala, tralala, zdaj smo pa že doma. Nič več ga ne bomo pili, nič več se ne bomo veselili. Hihhihi, ljubček, kje si pa ti, da te k meni ni? Hihhihi!«

Počasi je začel njen glas pojemati, toda docela utihniti le ni hotela.

»Kaj sta le zlomka spravili v hišo!« so se začele oglašati nejevoljne delavke, ki so hotele spati.

»Kaj ko bi jo nesle spet ven in jo posadile pred prag?«

»Hm, potem bi se šele začelo!«

Tako si je mislila tudi Perina. In zaskrbelo jo je, kako bo, če se bo to vsako nedeljo ponavljalo.

»Bo ve, ali ni v v sem Maraucourtu nobene stanovanja, ker bi se dalo vsaj mirno spati?« se je povpraševala.

Toda ta trušč se ni bil na hujše, kar ji ni dalo spati. Dosti neznosnejši je bil zrak v sobi. Kar vse se ji je vrtelo pred očmi.

Naposled je Rjavka le utihnila in zasmrčala.

Zdaj je nastala v sobi tišina, ki jo je motilo samo enakomerno dihanje spečih, toda Perina vzlic temu ni mogla zaspati. Potila se je in se premetavala po postelji. Zdelo se ji je, da ji svinčen obroč stiska srce.

Dušilo jo je. Ko se je ozrla po svojih tovarišicah po sobi, je pa videla, da jih slab zrak prav nič ne mrti.

»Ker so se dekleta, ki so bila tudi z dežele, navadila na tak zrak, se bom pač tudi jaz«, si je mislila Perina. »Samo potrpljenja bo treba.«

Čeprav sama ni bila z dežele, je vendar tudi ona bedno živela, morda celo bolj siromašno kakor ta dekleta.

»Samo dihati ne smem preveč globoko,« si je rekla.

Žal pa je človek tako ustvarjen, da mora dihati, čeprav noče. Nič ji ni pomagalo, da je časih zaprla usta in si zatislila nos. Kmalu je morala nos iznova odpreti in še globlje zadihati.

★ **Velike tatvine koles.** Že dalj časa so se v Novem mestu in okolici vršile tatvine koles, ki so postajale vse bolj predrzne. Orožniki so zaman iskali sledu za tatovi. Slednjič pa se jim je le posrečilo izslediti tatova v osebi dveh mladoletnikov iz Slatnika pri Novem mestu. Pri njih so našli kar celo skladišče pokradenih koles. Nekatera so bila še cela, nekatera pa že razdrta. V nedeljo sta morala fantiča naložiti vse pokradeno blago na samokolnico in ga v spremstvu orožnikov pripeljati na novomeško orožniško postajo, kjer so ju zaslišali, nato pa oddali v zapore okrožnega sodišča. Orožništvo je povabilo vse, ki so v zadnjem času prijavili tatvino koles in tudi nekaterih drugih reči, naj si ogledajo pripeljana blago in ako ga spoznajo za svoje, vzemo. Zato je bilo v ponedeljek ves dan na orožniški postaji zelo živahno.

★ **Zasledujejo ga.** Mariborska policija zasleduje 32 letnega čevljarskega pomočnika Ivana Novaka, pristojnega v Maribor. Klati se po deželi in prihaja včasih v mesto ves razcapan in umazan. Povsod je pri beračenju nasilen in je že večkrat grozil s požigom. Zasleduje ga tudi vojaško sodišče. Kdor bi Novaka videl ali vedel za njegovo bivališče, naj to javi najbližjim oblastvom.

★ **Novorojenček za vrbo.** Nedavno je našel 12-letni posestnikov sin Stanko Kač iz Spodnje Ložnice pri Začcu v bližini jezca mlinarja Leopolda Janežiča za vrbo dete moškega spola. Ljudska govorica je kmalu osumila kot mater 28-letno služkinjo Amalijo. Imenovana je prišla ob koncu lanskega leta k posestnici Mariji Kramerjevi na Zg. Ložnici z namenom, da bi ostala pri Kramerjevih toliko časa, da bi dobila službo. Pred dnevi so Amalijo popadle bolečine. Sama je rekla, da ima bolečine v želodcu. Ljudje so pa spoznali v napadih porodne krče. Ko so se ti krči in napadi nadaljevali, je izjavila, da bo skočila v Ložnico. Zvečer je šla z hiše in se napotila proti potoku, češ da bo skočila v vodo. Čez nekoliko časa se je vrnila od potoka ter izjavila, da je zdaj že dobra. Naslednji dan so se bolečine poslabšale, zato jo je svak odpeljal k zdravniku, ki jo je preiskal in zahteval, naj pove, kaj je storila. Postavil ji je tudi rok. Ker Amalije potem ni bilo več k zdravniku, se je oglašal ta sam v njenem stanovanju z enako zahtevom. Amalija mu je izjavila da otrokovega

trupla ne more najti, ker ga je najbrž odnesla voda. Zensko so aretirali, a je sprva vse tajala, naposled pa priznala, da je porodila dete in ga zakopala za Ložnico. Zanikala pa je, da bi dete umorila in je izjavila, da otrok pri rojstvu ni živel.

★ **Nesrečni alkohol.** Pred malim senatom v Celju je sedel na zatožni klopi 24 letni Gnuš Dominik iz Koprivnice v šmarnskem okraju. Gnuš je lani marca v Vojskem sunil z nožem Simoniška Franca enkrat v desno stran prsi, s čimer mu je ranil pljučno mrežo in pljuča, in enkrat v hrbet ter mu s tem prizadejal prasko. Nadalje je Gnuš obdelal z nožem Potočnika Antona enkrat v desno lice, enkrat v levo stran hrbta, enkrat v levi nadleht in enkrat v desno stran hrbta. Zadnja poškodba je povzročila poškodbo pljučne mreže in pljuč. Prav tako je Gnuš z nožem laže poškodoval Ašiča Franca in Petana Janeza Gnuš se je zagovarjal, da so fantje napadli najprej njegovega brata Antona in pozneje navalili tudi nanj, zaradi česar je potegnil nož. Iz vseh polizvedb in na podlagi izpovedi priče pa se je dokazalo, da je bil prav Gnuš tisti, ki je ves večer izžival in hotel na vsak način povzročiti pretep. Sodišče mu je prisodilo eno leto strogega zapor.

★ **Zločin je priznala, a je nedolžna.** Dne 7. oktobra lanskega leta sta prišla na orožniško postajo pri Sv. Trojici v Slov. goricah mlad fant v družbi majhne deklice. Fant je povedal, da je 17letni Rudolf Močnik, deklica pa je njegova 9letna sestra. Prišla sta ovaditi svojo mater Marijo Močnikovo, češ da je aprila zastrupila svojega moža in očeta obeli otrok Ivana Močnika. Otroka sta pred orožniki dejanje matere čisto natančno popisala. Nemudno se je odpravila orožniška patrulja v Cogetince ter aretirala Marijo Močnikovo. Odpeljali so jo na orožniško postajo k Sv. Trojici, polsicali še nekaj tržanov za pričo in pred vsemi je Marija Močnikova podala obsežno priznanje. Izjavila je, da je svojega moža zastrupila z mišnico. Kot vzrok dejanja je navedla vedne prepire, ki so bili v družini, v kateri je pet otrok. Na podlagi tega priznanja so jo orožniki še stega dne odpeljali v Št. Lenart v sodne zapore, kjer jo je sodnik takoj spet zaslišal. Tudi njemu je Močnikova priznala dejanje v istem obsegu, kakor ga je povedala pred

orožniki. Nihče ni več dvomil o njeni krivdi in čez nekaj dni so jo poslali v Maribor v preiskovalni zapor okrožnega sodišča. S prihodom v mariborski preiskovalni zapor pa je zavzela vsa zadeva, ki se je skrajša zdelo čisto poročena. Zadeva je obliko. Ko je preiskovalni sodnik prvič zaslišal Močnikovo, je začela tajiti dejanje. Predložil ji je izjavi pred orožniki in pred sodiščem v Št. Lenartu. Dejala je, da je tam res tako izpovedala, da pa to ni bilo resnično. Bila je tako zmedena, da ni vedela prav, kaj govori. Državno tožilstvo, ki je že nameravalo sestaviti obtožnico, je nato odredilo izkop trupla. Zemske ostanke pokojnega Ivana Močnika so res izkopali in dele že segnatega drobovja poslali v kemično preiskavo, ki je dognala, da ni bilo zaslediti v telesu pokojnega Ivana Močnika nobenega strupa. Nadaljna preiskava pa je prinesla na dan, da so si otroci strašen zločin matere sami izmislili, da bi preprečili na ta način njeno namero, da se drugič poroči. Sodišče je osumljeno Močnikovo izpustilo iz preiskovalnega zapora in postopanje proti njej ustavilo.

★ **Ponarejalci pred sodiščem.** Te dni so se zagovarjali pred malim senatom v Celju 21-letni kleparski pomočnik Jože, 29-letni delavec Lojze, 26letni delavec Ferdinand, 29-letni tesač France in 35letni delavec France, kateri so bili obtoženi, da so proti koncu prejšnjega leta v gornjegoriškem okraju ponarejali in razpečavali kovanice po 20 Din. Obsojeni so bili: Jože na dve leti robije, Lojze na 10 mesecev strogega zapor, Ferdo na tri mesece strogega zapor, France na en mesec zapor. Eden je bil pri današnji razpravi oproščen.

★ **Beg kaznjence iz bolnišnice.** Iz ljubljanske bolnišnice je pobegnil znani tat in potepuh Viktor Hočevar. Hočevar je bil pred kratkim obsojen na nekaj mesecev ječe, v ječi pa je zbolel ter je moral v bolnišnico. V bolnišnici je pustil nekako poslovljivo pismo, v katerem piše, da bo skočil v Ljubljano. Policija meni, da je hotel Hočevar s tako grožnjo le prevariti oblastva.

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

Čedalje bolj je čutila, da izgublja zavest. Vedela je: dolgo ne bo mogla več zdržati.

Ko se je premetavala po postelji, se je slučajno z roko dotaknila papirja, ki je bil v okenskem okviru namestu stekla.

Papir ni steklo in zato ga je mogoče brez šuma raztrgati. Saj ne bo s tem napravila nič škode.

Toda to ni bilo niti potrebno. Opazila je, da papir ni niti pritrdjen. Oprezno ga je odmaknila od okvira, da je prišel v sobo svež zrak. Približala je glavo k oknu in hitro zaspala.

PETNAJSTO POGLAVJE

Ob ribniku

Ko se je Perina zbudila, je padel že bled soj na okno. Vendar pa je bil še tako slaboten, da se po sobi ni videlo. Zunaj so peli petelini in skozi zev v oknu je prihajala mrzla sapa. Bil je nov dan, ki je prihajal, dan, ko bo dobila Perina prvič delo v tovarni.

Ali ga bo res dobila?

Skoraj ni mogla verjeti, da se ji bo po vseh udarcih usode, ki so jo v zadnjem času zadeli, to posrečilo.

Ceprav je silil svež zrak v sobo, vendar ni mogel pregnati slabega vzduha.

Dekleta so še vsa spala.

Tiho je vstala in se hitro oblekla. Potem je vzela še čevlje v roke in se tiho splazila iz sobe. Vrata so bila le priprta in jih je lahko brez šuma odprla. Potem je sedla na stopnice, se hitro obula in šla.

Tudi skozi hišna vrata je prišla, da je nihče ni videl ali slišal. Ko je stopila na cesto, se ji je zjasnil obraz. Zdaj je lahko vsaj dihala, kar so ji pljuča dala. Potem je šla dalje. Njeni koraki, ki so odmevali po prazni cesti, so zbudili psa sosesčine, da je začel lajati. Takoj so mu začeli odgovarjati še psi z drugih dvorišč.

Toda kaj se je zdaj Perina menila za vse to? Zdaj ni bila več pritepenka, da bi se bila morala vsakogar bati. Saj je imela svoje stanovanje, ki ga je plačala!

Na cesti so še zmerom ležale sence, ki jih vstajajoči dan ni mogel pregnati. V tem trenutku je udarila ura na tovarni. Zdaj je Perina videla, da ima še tri ure časa do začetka dela.

Kaj naj ta čas počne? Ker se ni hotela utruditi že pred začetkom dela, je sklenila, da si pošče prostor, kjer bo lahko sedla.

Nebo se je čedalje bolj svetilo. Kmalu je bilo že tako svetlo, da je Perina videla, kje se prav za prav nahaja.

Stala je ob robu ribnika, iz katerega je tekla potok.

Spomnila se je tega potoka. Včeraj je šla mimo njega, le da se ji je zdel danes dosti samotnejši, ker ni videla v bližini nobenega živega bitja.

Potem je opazila precej daleč stran majhno kočjo, narejeno iz vej in desk. Prav za prav je bila z vejami samo obita. Spomnila se je, da ji je rajni oče pripovedoval, kako je v mladosti ob potoku streljal ptice in jih čakal v takšni koči. Torej je bila ta

koča najbrž prazna in so prihajali vanjo samo lovci, kadar so zasledovali ptice.

Le kako bi do kočje prišla, ker je bilo vse v njeni okolici močvirno? Naposled je zapazila med visoko travo skrito stezo, ki je šla po suhih, trdnih tleh. Koča je stala na majhnem otočku. Do nje je vodila ozka brv, prav za prav samo debel tram, ki je imel ob strani držaje.

Malo nato je že stala pred vhodom v kočjo in odprla vrata.

Koča je bila še precej prostorna in po tleh je bilo vse polno praproti. Najbrž so časih lovci prenočevali v tej koči, ko so začeli loviti ptice že z jutro zarjo.

Kakor udobno gnezdece je bila ta kočja. Prav nič ni bila podobna zatohli sobi, kjer je morala prebiti zadnjo noč. Koliko prijetneje bi se spalo tu na zraku, na mehki praproti! In ničesar drugega ne bi bilo slišati kakor šelestenje listja. Ko se je Perina spet spomnila, kakšen trušč je bil ponoči, ko je prišla Rjavka pijana domov, se je kar stresla. In smrad v sobi!

Legla je na praprot in zaprla oči. Toda ko jo je začel spet objemati zaspanec, je vstala, ker se je bala, da naposled ne bi iznova zaspala in zamudila začetka dela.

Zdaj je solnce vželo in skozi okence v steni je padlo nekaj žarkov v kočjo. Zunaj so že prepevale ptice. Vse v okolici je oživel.

Še nekaj časa je ostala Perina v svojem prijetnem zavetju, potem pa je odšla nazaj proti Maraucourtu.

(Dalje prihodnjé)

Kmet, svetnik Franc Goričan:

Peš po Franciji pred 40 leti

Pri vseh dobrih lastnostih, ki dičijo francosko ljudstvo, sem pogrešal eno odliko, s potovanju povabil neki kmet na kozarec vina. Prav gotovo se je pretakala po njegovih žilah kakšna kapljica gostoljubja slovanske krvi.

Preko Cuersa, Soliersa in Ponta sem prišel v Toulon, lepo mesto, kjer je velika pomorska bojna luka. Še isti večer sem jo mahnil do Beausseila. Tam raste vinska trta brez kolja. Na nas, ki smo vajeni okoličenih trsov, napravi to prav poseben utis. Sorti aremon in carignan, ki ju tukaj gojijo, imata prav močne rozge, ki se dolgo držijo pokoncu. Dokler se rozge ne upognejo, se vino gradi okapajo večinoma s konjem. Pozneje ni več potrebno okapanje, ker je v teh krajih malo dežja in ne bohoti ptevel tako kakor pri nas. Pot me je vodila skozi Antibagne, kjer so velike opekarne. Ker je bilo ves čas lepo polejše, nisem iskal po deželi preničeš pod streho, temveč sem prav udobno prenočeval v kupih sene na travnikih. V Marseilleju sem šel mimo hotela Revoli. Pri vhodu soji vratar, pa ga kar tako mimogrede vprašam:

»Kaj pa stane pri vas soba?«

»Od 30 do enega franka.«

Zdelo se mi je, da je nekako šaljivo pomežiknil z očmi in ker nisem verjel, da bi v tako velikem hotelu imeli tudi sobe po franku, pa mu rečem, naj mi pokaže sobo za en frank. Vzpenjala sva se po nešteti stopnicah, dokler nisva prišla prav na podstrešje. Tam mi odpre sobico, ki je imela samo nad vrati malo okence. Ostal sem tam tri noči, ker je bila postelja dobra in snažna in brez stenic. Šele zdaj sem spoznal, kako napačno sem dosihmal ravnal, ker sem prenočeval v gostilnah bolj slabe in skrome zunanosti. Stalo je isto, samo slabše in nesnažno je bilo.

Marseille je eno redkih velikih mest, ki mi je zelo ugnjalo. Lepo je, pestro, zelo glasno in živahno, življenje pa prav poceni. V trgovini »Ala belle Jardiniere« sem kupil obleko za 32 frankov, v ulici Canabiere pa uro za šest in pol franka. V San Michele sem imel uro za dva in pol gold., moj prijatelj Maksim je imel pa zlato za 300 gold. Toda vedno je on mene vpraševal, koliko je ura. Njegova je redkokdaj šla in še tedaj ni kazala prav. V teh dneh sem si ogledal, kolikor je pač to mogoče, znamenitosti mesta. Razgled s cerkve »Notre Dame de la Garde« me je najbolj očaral. Se otok, ki je znan vsem čitateljem povesti »Grof Monte Cristo«, sem si ogledal od daleč.

Iz Marseilleja sem jo mahnil v Valabre gledat kmetijsko šolo. Imel sem dva priporočila pisma: za ravnatelja g. Crespina in učitelja g. Moutteta. Ker so bile že počitnice, seveda nisem našel nobenega doma. Ogledal sem si šolo in nasade ter odšel naprej proti Aixu in Salonu. Za tu sem imel priporočilno pismo na nekega g. Amienssa, sina kmetijskega posestnika in absolventa kmetijske šole. V to pismo sem stavil velike nade. Če drugega ne, sem računal z vso gotovostjo, da me bo povabil, naj ostanem nekaj dni pri njem. Pomagal bi mi pri delu in tako dobil malo vpogleda v življenje in gospodarstvo francoskega kmeta. Kmetijskega dela v tujini sem bil bolj žejan kakor kdaj pozneje nemškega veseljaka. Ko sem ga našel, je baš zmetaval voz sena. Pozdravil sem ga in vprašal, ali je ta in ta. Ko je pritrdil, da je sem mu dal pismo. On ga je mirno vtaknil v žep, ne da bi ga odprl. Ni rekel ne bev ne mev, temveč je zmetaval naprej.

(Nadaljevanje sledi).

PREKMURSKI GLASNIK

Hiša se je podrla posestniku Evgenu Hobogiju v Gaču v Prekmurju ponoči, ko so domači spali. Zid je pokopal pod seboj posestnika Hobogija in vsa družino. Pri tem je bil posestnik ubit, ostali člani družine pa so bili laže poškodovani.

Na meli ustreljen. Žalosten dogodek se je zgodil pred dnevi na meli pri Kobiliu. Zvečer usodnega dne se je pojavila iz teme neka postava, bežeča proti naši strani. Graničar je trikrat zaklical »Stoj«, toda begun se za to ni zmenil. V naslednjem trenutku je graničar oddal dva strela v zrak, da bi begun ob svarilnih strelih obstal. Toda tudi dva strela v zrak ga nista spametovala in tako je graničar ustrelil v bežečega ter ga zadel v prsa in trebuh. Graničar je o tem takoj obvestil svojega poveljnika. Na kraj dogodka se je napotila komisija in ugotovila, da je mrtvec star okoli 50 let. Nj pa imel pri sebi nikakršnih listin, iz katerih bi se moglo dognati neznančevno ime. Obleden je bil v zelo siromašno obleko, stare čevlje in usnjate gamaše. Zraven njega je ležala vreča, napolnjena z okoli 350 zavijki madžarskega tobaka in z nekaj škaticami madžarskih cigaret. Jasno je torej, da je bil mrtvec uhopenec.

Zrtev podivjanosti. 24-letni posestnikov sin Raščan Franc iz Trnja se je nedavno zvečer mudil v Gomilicah pri Hozjanu Stefanu, kamor je prišel mimogrede iz Turnišča in se našel tam s svojimi prijatelji iz Trnja. Istočasno je bil Jerebic Martin, 24-letni fant iz Gomilic, ki je imel s pokojnim Raščanom neke stare račune. Jerebicu in Raščanu se je počasi kri tako razgrela, da sta hotela stare račune poravnati. Brez vsakega prepira je okrog pol 21. povabil Raščan Jerebica ven, češ da mu ima nekaj povedati. Nato sta čisto mirno šla ven. Čez nekaj trenutkov se je pa zaslislal na dvorišču krik. Kako je prišlo med njima do

prejra, ni znano, ker sta bila zunaj čisto sama. Ko so ostali fantje slišali krik, so hiteli iz hiše, da bi videli, kaj se je zgodilo, a je Jerebic takoj skočil nasproti in zamahnil z nožem, da so se fantje vrnili v hišo. Zunaj je bilo spet vse tiho. Ko so se fantje čez nekaj časa napotili proti domu, so med potjo šli Raščana iskat na njegov dom. Ker ga pa doma niso našli, so se vrnili v Gomilice. Po dolgem iskanju so ga našli na dvorišču Sohočana Stefana že mrtvega. Raščan je imel več vbodov, a smrtonosni vbod je imel na vratu. Jerebic je po aretaciji zločin priznal.

NAŠI NA TUJEM Zlata poroka na Westfalskem

Osterfeld, februarja.

Precej Slovencev nas živi v Osterfeldu in okolici že dolgo časa, a zlate poroke med nami še ni bilo. Dne 31. januarja pa sta jo obhajala g. Anton Ostric in soproga Margareta v Sterkradi. V zakonsko zvezo sta stopila leta 1886. Anton Ostric, ki se je rodil 20. maja l. 1856. v Podgradu pri Sv. Juriju ob južni železnici, šteje torej 80 let, a njegova žena Margareta, rojena Fijavševa 7. junija l. 1865. v Žičah pri Konjicah, 71 let. V Nemčiji živita že 40 let. Imela sta 11 otrok, izmed katerih so trije umrli živih je šest sinov in dve hčeri, ki so vsi poročeni in so se vsi udeležili zlate poroke svojih staršev. Lepo domačo svečanost sta obiskala tudi gg. župnika iz Osterfeld-Heide in iz Sterkrade in imela na zlatoporočence lepa nagovora. Prav tako je imela na slavljenca ganljiv nagovor ga. Pavla Voduškova. Zlatoporočencema bodi naklonjenih še mnogo let!

Iz Dortmund-Evinga (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko narodno podporno društvo je imelo pred kratkim občni zbor. Predsednik je podal obširno poročilo o delovanju in se zahvalil članstvu za složno delo. Novi odbor sestavljajo: I. predsednik Franc Knez, II. predsednik Friderik Polješek, tajnik Franc Polješek, II. tajnik Franc Sinkovic, I. blagajnik Franc Grabner, II. blagajnik Pavel Gutovnik, I. revizor Miha Polješek, II. revizor Anton Plaskovič. Naše društvo se lepo razvija in složno deluje. Dne 23. t. m. priredimo veselico v društveni dvorani pri g. Beckerju. Na prireditvi bomo imeli tudi maske. Povabljeni so vsi rojaki, ki stanujejo v naši okolici. Začetek bo ob 5. popoldne. Igrala nam bo harmonika.

Iz Herne — Börniga (Nemčija) nam pišejo: Naše Jugoslovensko dolavsko podporno društvo je imelo občni zbor 12. januarja v društveni dvorani g. Eckmanna v Holthausenu. Novi odbor sestavljajo: predsednik Pec Blaž, tajnik Rahie Alojz, blagajnik Kolar Miha in preglednik Pirš Blaž. Predsednik g. Pec Blaž se mnogo trudi za društvo in ga vodi že dolgo let. Vabimo rojake, ki so narodno zavedni in se niso uveljavili, da čim prej pristopijo v naše delavno društvo.

Iz Oberhausena — Buschhausena (Nemčija) nam pišejo: V decembru smo imeli društveni večer, na katerem smo obdarovali tudi naše majčke. Obdarovanih je bilo 63 otrok. Oskala nas je tudi g. Steh iz Osterfelda. — Zvest član Jugoslov. pevskega društva »Zvona« g. Jože Prazak iz Zagorja — Kotredža, ki je praznoval 42letno rudarske službe in 25letno delo v rudniku v Neumühlu. Jublantu, ki je vnet bralec »Domovine« čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih let.

Iz Hamborna — Neumühla (Nemčija) nam pišejo: Kljub vsem težočam Slov. pevsko društvo »Zvon« lepo deluje: Decembra smo imeli obdarovanje otrok. 37 jih je dobilo darove. Otroci so nam ob božičnem drevesu zapeli »Svečo noč«, nato smo pa skupno zapeli nekaj božičnih pesmi. Seveda tudi nismo samh sebe pozabili. Bili smo tudi mi deležni prigrizka. Pa še zavrteli smo se malo. — 23. januarja smo imeli občni zbor. Izvoljeni so bili: Josip Zupanc, I. predsednik Stefan Miščević, II. predsednik; Anton Kozole, I. blagajnik in tajnik; Alojz Sašek, II. blagajnik; Jutarovič in Car, blagajniška preglednika. Odbor nam jamči, da bo društvo tudi v bodoče delovalo v jugoslovenskem duhu. Na zboru smo se tudi spominjali blagopokojnega mučeniškega kralja Aleksandra I. in smo na poziv predsednika Zupanca zaklicali trikrat »Slava kralju Uedmitelju in živeli naš mladi kralj Peter II.« Na koncu smo se spomnili našega častnega predsednika g. Snajdena, ki se je lani vrnil v domovino. Mož je v najhujših časih neustrašno deloval za društvo in za jugoslovensko misel. Da ga počastimo, smo mu trikrat zaklicali: »Živel Snajden v naši mili domovini!«

Iz Nieuwenhagna (Holandska) nam pišejo: Jugoslovensko narodno društvo sv. Barbare je imelo 26. januarja letni občni zbor, ki ga je vodil predsednik Alojz Roth in podal poročilo o društvenem delovanju. Za njim je poročal blagajnik Ivan Pezdevšek. Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika Alojz Roth, za podpredsednika Karol Teršič, za tajnika Ivan Pezdevšek, za podtajnika Matija Kaus, za blagajnika Jožef Malenšek, za podblagajnika Anton Gračnar, za preglednika Jožef Videc in Jožef Mešiček in za knjižničarja Ignac Pele. Zborovanje je poteklo v soglasju. Od poslaništva v Bruslu smo prejeli sliko Nj. Vel. kralja Petra II., ki smo zanj prosili. Lepa hvala!

Iz Pontallierja sur Saone (Francija) poroča: Zdravila svoje domače in vse kupčinske fante in dekleta ter jim želi vesel pust Nemec Jožef.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Smrtna kosa med ameriškinji rojaki. V Clevelandu se je sankal 9-letni Franc Skufca. Drvel je po klanecu, pa je zavozil v drevo s tako silo, da si je zlomil vrat. Hlavo so ga prepejali v bčušnico, kjer je pa kmalu izdihnil. V Hermieju pa je umrl Filip Gole, star 60 let, doma iz Zagorja. V Ameriko je prišel pred 33 leti iz Westfalske. V Braddocku je pobrala pljučnica Marijo Znidaršič, staro 45 let, doma iz Gornje Planine na Notranjskem. Zapustila je osem otrok. V Irwinu je umrla Alojzija Frankočova, stara 75 let. V Gransvilleju je umrl Anton Stegnar, star 52 let, doma iz Vač pri Litiji. V Rockspringsu je umrl Andrej Buh, star 49 let, doma iz Škofje Loke. V Clevelandu je umrl Matevž Gorišek, star 74 let, doma iz Mulhe, fara Primskovo. V Ameriki je bil 37 let. V Butteju je pobrala jetika Antona Perneta. Pokojni je štel 48 let; doma je bil iz Trizina. V Ameriki je bil dvakrat, prvič dve leti, drugič pa 23 let. V Milwaukeeju je umrl Matija Papa, star 46 let. V istem kraju je umrla Barbara Blekač, stara 49 let, doma od Sv. Frančiška v Savinjski dolini. V Sheybohanu je umrla Frančiška Slepnikova, stara 45 let. V Grand Junctionu je umrl Peter Mrzlikar, star 51 let, doma iz okolice Kranja. V St. Michaelu je umrl Franc Kumerdel, doma iz blejske okolice. V Enumclawu je umrl Franc Mahnič iz Notranjskega.

BANKA BARUCH

11, Rue Aubert, Paris (9^e)

odpremiti denar v jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu Vrsti vse bančne posle najkulantneje Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. Belgija: št. 3064 64 Bruxelles; Francija: št. 1117 94 Paris; Holandija: št. 1458 66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967 Luxembourg — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne oskaznice 56

ŽENSKI VESTNIK Za kuhinjo

Telečja jetra na francoski način. V kozi razbeli 12 dek masti in prepraži eno drobno zrezano čebulo. Dodaj lavorjev list, malo timjana, 15 dek na kocke narezane slanin in 60 dek na plošče narezanih jeter. Vse skupaj praži tako dolgo, da so jetra dobro prepečena. Ko so jetra gotova, dodaj dve žlici poparjenih in sesekljanih jurčkov in osminko litra dobrega črnega vina. Kozo pokrij in postavi na stran, da se shladi. Še mlačno zmelj na stročju. Zmelj pa dvakrat, da je prav drobno. Primešaj tri v mleku namočene in otisnjene žemlje in dva rumenjaka. Vse skupaj dobro zmešaj in pretlači skozi sito ter še enkrat dobro zmešaj in osoli. Posodo za puding dobro pomazi s sirovim maslom, posuj z moko in jo napolni z jetrno zmesjo. Postavi posodo v krop, vse skupaj pa v pečico, kjer naj počasi v kropu vre približno 50 minut. Nato vzameš iz kroga, pustiš, da se malo shladi, in potem zvrneš na krožnik. Še mlačno oblij s sokom od pečenke, kateri primešaš žlico črnega vina in žlico sirovega masla. Daš hladno na mizo.

Kuhane telečje noge. Telečje noge dobro očisti, operi in drobno sesekaj. Pristavi jih v mrzlo vodo k ognju, osoli in dodaj lavorjev list, nekaj zrni popra, dišave, narezane zelenjave in malo kisa. Med tem skuhaš pet jajc v trdo. Kuhane olup. Rumenjake stlači, beljake sesekljaj. K rumenjakom primešaj olja, ki sa, soli, sesekljane beljake in drobnjak. Kuhano in hladno meso oberi od kosti in zmešaj s pripravljeno omako. Daš s praženim krompirjem na mizo.

Krompirjeve omelete za štiri osebe. Kilo opranega olupljenega krompirja (sirov krompir) zribaj na ribežnu. Zribani krompir deni v moko in otisnjeno krpo in ga dobro ožmi. Voda, ki jo da krompir, naj še nekaj časa

stoji, da se škrob vsede. Kar je čiste vode, jo odlij, škrob pa zlij h krompirju. Krompir stresi v skledo in primešaj rumenjak in eno jajce, šest žlic kisle smetane, tri žlice moka in malo soli. Ko je vse skupaj dobro zmešano, primešaj sneg enega beljaka. V kozi za omelete razbeli mast in na mast položi štiri žlice te zmesi. Ko so zapečeni po eni plati, jih obrni in opeci še po drugi plati. Te omelete daš ali z mesom ali pa z zelenjavo na mizo.

Praktičen nasvet

Kako ohraniš šivalni stroj, da bo vedno v redu. Pred vsem ne imej stroja v kuhinji! V kuhinji se prehitro menjata toplota in hlada, je preveč sopen, kar zelo škoduje stroju. Če veliko šivaš, tedaj maži stroj z oljem, ki ga dobiš nalašč za stroj, vsakih 14 dni. Enkrat na mesec zbrši vse dele pri stroju, zelo dobro ga pa očisti pri zobčih, ki pri šivanju pomikajo blago naprej. Zato je nabol pripravna stara krtičica za zobe. Ko si vse dele zbrisala, namaži stroj in ga vrti, odnosno šivaj po kakji krpi brez sukanca, da se olje razmaže po vseh delih, obenem pa ostane umazanost na krpi in ni potem šiv umazan. S stovala stroja zbrši prah vsak dan, enkrat na mesec pa ga zbrši s krpo, poskropljeno s petrolejem.

Nočne posode pomij vsak dan. Enkrat na teden pa namili krpo, jo pomoči v Vim in posodo dobro zribaj, pomij še z lugom, splahni v topli vodi, nato osuši. V nočni posodi imej vedno malo čiste vode, pa se ne bo tako zamazala, ter bo brez duha.

Star nahrbtnik, ki je že oguljen in propušča vodo, lahko impregniraš na tale način: Nahrtnik operi v milnici in nato dobro izpri v čisti vodi, da tako odstraniš vso umazanost. Tako oprani nahrtnik čez noč namoči v čisto ali terpentinskega olja zmešaj z 10 odstotno raztopino petroleja. Naslednji dan obetekočimi, ki si jo pripraviš takole: En del bensei nahrtnik na zrak, da se posuši. Likati ga ne smeš. Zato še mokrega raztegni, zglaadi in ravno obesi na vrvi.

Predalaj pri omarih, mizah se sčasoma kaj neradi odpirajo. Temu odpomoreš takole: Pre-

dale potegni iz omare in jih namaži s suhim milom. Namaži pa tudi tiste dele v omari, po katerih se predaj pri odpiranju ali zapiranju drgne.

Še enkrat

nudimo zamudnikom priložnost, da poravnajo zaostalo naročnino za preteklo leto. Vsem tem smo v današnji številki vnovič priložili položnice. Naj ne bo nehvaležneža, ki bi plačilo odklonil, ko je vendar vse leto prejemal, čital in se zabaval z »Domovino«. Nepošteno bi bilo, kdor bi tako ravnal. Zato smo prepričani, da bo vsakdo rajši plačal, kakor pa vzel nase take očitke. Kdor tudi zdaj ne bo plačal, mu bomo morali list ustaviti, dolžni znesek pa izterjati po pošti.

UPRAVA »DOMOVINE«

PREVEČ, ZAHTEVA.

Mati: »Mihec, daj mi že mir, zapri oči, molči in spi!«

Mihec: »Toda mamica, to vendar ni mogoče. Toliko reči ne morem delati naenkrat.«

TEŽAVEN RAČUN

Učitelj: Mihec, koliko je polovica od pet?

Mihec je nekaj časa premišljal, potem pa je šepnil součencu: »Vidiš, zdaj me pa je! Če mu rečem, da je tri, se mu bo zdelo preveč, če mu rečem, da je dve, se mu bo zdelo premalo!«

Praznoverje v Abesiniji

Kršćanstvo se je zmešalo s poganstvom

Abesinija s svojimi visokimi planotami je ena sama prirodna trdnjava. Ne le, da je neizmerno težko dostopna sovražniku in da si je zato ohranila samostojnost do danes, marveč je to staro krščansko cesarstvo le tako ohranilo svojo vero. Če bi vse te visoke planote, kjer prebivajo kristjani, ne bile tako težko dostopne, bi bilo prebivalstvo navzlic svoji levji hrabrosti že davno podleglo valu mohamedanstva, kakor so mu podlegle nekoč že pokristjanjene dežele severne Afrike in Nubije. Na visoki planoti je pravo osrčje Abesinije, od tod obvlada abesinski cesar vse prostrano območje svoje države.

Seveda se moti, kdor sodi, da so Etiopci takšni kristjani kakor mi. Njihova vera je čisto svojevrstna, njihovo krščanstvo je prav za prav poganstvo. Kakor povsod pri neprosvetljenih narodih in plemenih, vlada tudi med Etiopci strašno praznoverje. Vsi še verujejo v dobre in slabe duhove. Haile Selasi je sicer že mnogo storil za kulturni dvig svoje države, ali vendar je vse duševno življenje še prav na nizki stopnji in še ves narod veruje v zle duhove. Vprašajte v abesinski prestolnici kogarkoli, čeprav tudi izobraženca, ki je dovršil univerzo v Evropi, in povedal vam bo:

»Zli duhovi, ki jih Abesinci menijo carje, so nevidni ljudje, hudobneži, ki se povampirijo. Ko je pramati Eva rodila Adamu že 30 otrok, se je na lepem ustrašila, da bi jo utegnil ljubi Bog zasovražiti zaradi prevelike pčitenosti. Zato je pred božjim obličjem zakrila polovico svojih otrok. Pa jo je gospod Bog kaznoval: »Tisti, ki si jih

skrila, ostanejo nevidni!« Odtlej prebivajo nevidni ljudje po puščobnih samotah, v skalnatih soteskah, v zakletih pokrajinah. Da bi se masčevali na srečnejših, vidnih ljudeh, povzročajo med njimi bolezni, jim prinašajo nesrečo, kjerkoli le morejo, skratka, hudobni so in nagajivi, vse slabo izvira od njih!

In kako naj se verni abesinski kristjan obvaruje pred njimi? O, dobrih sredstev ne manjka, izumili so jih domiselni duhovniki in padarji. Vsak Etiopce, moški kakor ženska, kateregakoli stanu, kakor rečeno, tudi uradništvo z dovršenimi fakultetami, vse nosi okrog vratu ali ob pasu celo vrsto amuletov. Ketabi, kakor jih imenujejo, so majhni svitki pergamenta, ki jih nosijo shranjene v usnjenih ali v ličnih srebrnih tuljčkih. Kdor se boji česa hudega, ali komur se je to že zgodilo, gre k duhovniku, ki mu zapiše na pergamentu kakšen primer rek iz svetega pisma in ga podkriža s čudovitimi čarobnimi čačkami. Še vse bolj učinkoviti so ketabi, ki jih dajejo pismouki, imenovani »dabtare«. To so svojeglavci, ki nimajo s cerkvijo nikakih dobrih zvez, pač pa so zaupniki zlih duhov in jih znajo priateljisko zagovarjati. Prodajanje takih ketabov je prepovedano. Toda navzlic temu ali ravno zato ni sejma ali tržnega dne, kjer se ne bi kar v množtvu uganjalo kupčevanje s ketabi.

Posebno slovite so nekatere čaravnice. V Gondarju slovi čarodějka Malkam Ajahu, ki jo smatrajo za najboljšo zaveznico zlih duhov. Njen recept za kakšno posebno hudo bolezen je naslednji: »Bolnik mora pit

Juho, skuhano iz mesa črne koze, ki je nošila na hrbtu belo liso. Primešati je treba juhi črne bele kokoši in goloba. Ko bo užival meso, mora pri tem nositi vse amulete, ki mu jih je kakšen brezzobi davtara zapisal z zlato tinto na kožo zočkane koze».

Cesar Menelik je nosil številne amulete in na dvoru je imel različne zvezdoglede. Nič čudnega, zvezdoglede in pratikarje redi danes na svojem dvoru tudi Haile Selassie in prav letos morajo silno mnogo vedeževati. Menelik se je izredno dobro vživel v običaje svojega naroda, tu je našel rast za svojo veličino. Njegovi predniki se niso ljudstvu nikoli prikazali drugače kakor zagrnjeni s pajčolan in prenašali so se dali v lesenih nosilkah, podobnih našim spovednicam. Nikdar ni abesinsko veličanstvo spregovorilo svojemu narodu in služabnikom drugače kakor po svojem besedniku, ki se je imenoval »affa negusa«, po naše »cesarjeva usta«. Menelik pa je odločno preskakal s takšno preteklostjo. Po kronanju se je podal iz cerkve s tiaro na glavi peš v krogu svojih vazalov, velel je streljati s topovi in priredil je velikansko pojedino, pri kateri je stopal od mize do mize in ogovarjal veljake iz vseh krajev svoje države. Prebrisani, kakor je bil, je Menelik natanko preslušal, kako bo s pojedino vsakemu gostu posebno ustregel. Nekoč je bil običaj, da so v Abesiniji vsakega gosta, ki je prišel prepoznati k pojedini, duhovniki položili na klop in so ga nabrisali s palicami, namočenimi v olju, da je bil ves črn. Pri Meneliku pojedini tega niso storili. Sužnji so raznašali meso naokrog, stregli z medico, s kolački iz prosa z omakami. Pri tem pa so morali strogo paziti na posamezne znake, ki jih nosijo Abesinci na svojih belih haljah, imenovanih šama. Kdor nosi rdečo pentljo, ta si je izbral za angela varuha Dirakoto ali Dengata, Magala ali Husina. Takšen veljak lahko je prav vse, ponuditi mu je treba vse jedi. Ostale pa je treba povprašati, kakšni so njegovi duhovi.

Stvar je resna. Mož, čigar angel varuh je Grange, se ne sme dotakniti kostrunovine. Kogar varuje Duh besede, ne sme uživati kokoši in kozjega mesa. In vsi tisti, katerih srečna usoda zavisi od duha Deho Derga se morajo preživljati izključno le s fižolom, grahom in kruhom. Vsak pregrešek lahko rodi strašne posledice. Duh Rahielo, ki je sicer dober, lahko pošlje kugo, če ga razžališ z uživanjem prepovedanih jedi.

Menelik je vselej, preden se je lotil kakšnega večjega načrta, dal napraviti nove amulete in je bil pri tem sila previden: pismouka, daptaro, je dal zapreti, ker je le tako bil varen, da ne pride v stike s kakšno žensko ali prelepimi mladeniči, kajti amulet ima le tedaj svojo moč, če pismouk varuje čistost. Bila je vedno praveca obredna svečanost, kadar so cesarju merili bseg trebuha, kajti dolžina pergamenta, na katerem so potem zapisali svetopisemske reke, je morala biti natančno tako dolga, kakor je bilo njegovo veličanstvo debelo. Pismouk je med tem študiral kokab — knjigo zvezd — kjer je vse natanko popisano, kako je treba zapis sestaviti. Učenjaki so določili tinto, s katero je bilo treba napisati amulet: začetek in konec čarobnih rekov se mora vedno napisati s sedmimi tintami, s čudovito mešanico, ki jo uporabljajo za zdravljenje očesnih bolezni in ki postane rdeča, čim se posuši. Jedro čarobnega reka pa se mora zapisati z zlato tinto ali s krvjo. In izbrati je treba slike, ki naj krasijo amulet in ki so posnete po prastarih vzorcih, da varujejo pred uroki in vobče pred hudobijo.

Kakšne čarobne reke zapisujejo danes na abesinskem dvoru, ni točno znano. Eno pa je gotovo: da se krščanstvo v Abesiniji zaman bori s praznoverjem. Abesinske cerkve so navadne kolibe. Edino katedrala v Addis Abebi je nekaj vredna. Posvečena je sv. Juriju, ki je vrhovni varuh države. Tod naokrog je največji vrvež. Avtomobili in polnagi sužnji, vojščaki v škrlatnih plaščih,

temnopolte ženske in umazana mladina, gobavci in pohabljeni berači — vse to ustvarja v tujcu vtis, da se je zmešal srednji vek z življenjem mesta v ameriški provinci.

× **Rešen iz klešč ameriške pravne zmote.** »Domovina« je že poročala o usodi slovenskega rojaka Frana Basaja, ki je bil pred dvema letoma v Clevelandu obsojen zaradi udeležbe pri nekem roparskem napadu na 25 let ječe. Mož je po nedolžnem prebil dve leti v zaporu. Njegova nedolžnost se je nedavno izkazala in dvanaštorica porotnikov, ki ga je obsodila, je obsojenčevemu bratu podpisala izjavo, da je bil Fran po nedolžnem obsojen. Ta izjava pa še ni zalegla, zakaj premostiti je bilo treba še mnogo strašnih ovir. Tudi pravega storilca so našli, a Basaj je še vedno trpel v ječi, ker je guverner izjavil, da je bila sodba pravilna in da je bila prepoznano vložena zahteva po obnovi razprave. Pred nekaj dnevi pa so bile vse te čudne ovire premagane in Fran Basaj je bil izpuščen iz ječe.

× **Habsburžani se zbirajo na Dunaju.** Havas poroča, da je na Dunaj prišel bivši nadvojvoda Albert, sin nadvojvode Friderika, ki je glavni dedič imetja Habsburžanov. Trdi se, da je nadvojvoda Albert prišel zaradi pogajanj o vrnitvi zasebnega imetja Habsburžanov. Verjetno je, da se bo pogajal z bivšim nadvojvodom Evgenom in knezom Starhembergom.

× **Krona angleških vladarjev.** Prihodnje leto bodo baje šele kronali angleškega kralja Edwarda. Krona, ki mu jo bodo posadili na glavo, je ena izmed najdragocenejših kraljevskih kron na svetu. Laní ob petindvajsetletnici vladanja kralja Jurija so jo prenovili. Kanada in Avstralija sta poslali najčistejše zlato, Indija je podarila dragocene smaragde in krvavordeče diamante. Na kroni je v cellem 1500 diamantov, 7 velikih rubinov, 11 smaragdov in 100 biserov. Krona tehta več kilogramov.

× **Anglija je naročila 40.000.000 plinskih mask.** »Daily Herald« poroča, da namerava angleška vlada naročiti 40 milijonov plinskih mask. Te maske bodo hranili v občinskih in okrajnih skladiščih. Iz teh skladišč se bo v primeru vojne nevarnosti takoj začela delitev teh mask.

× **Leteči tanki.** Ameriški listi poročajo o važnem izumu inženjerja Christa o tako zvanem letečem tanku. Christ je dal temu svojemu izumu takšno označbo radi tega, ker ima ta tank poleg svoje izredne hitrosti še to prednost, da se lahko prenaša s pomočjo letala. Izumitelj je podal novinarjem izjavo, da morejo posebna bombna letala prenašati takšne tanke preko sovražnih črt za fronto, kjer jih potem lahko spuščajo iz višine treh metrov na tla. Ti tanki so opremljeni z motorji po 450 konjskih sil. Opremljen je tak tank s topovi. Izumitelj je dejal, da s temi svojimi tanki lahko napravi Zedinjene države za nepremagljive, če dobijo sredstva, ki jih letno izdajajo Zedinjene države za vojsko. Desettisoč takih tankov bi povzročilo, da bi bili vsi pehotni oddelki čisto odveč. Izumitelj je zatrjeval, da mu je Nemčija ponudila za leteči tank 600.000 dolarjev. Rusija pa bi mu zanj plačevala do smrti po 10.000 dolarjev mesečno. Tudi iz Francije, Kitajske in Italije je Christ prejel ponudbe.

× **Hud mraz v Rusiji.** Po vsej Rusiji vlada hud mraz. Razen v severno in srednjo Rusijo ni prispel val mraza tudi v Ukraïno, severni Kavkaz v pokrajini ob Azovskem in Črnem morju in celo na Krim.

× **Silna zima v Ameriki.** Mraz, ki vlada na ameriški celini že tri tedne, dobiva oblike sibirskih zime. Podobnega mraza ne pomnijo že desetletja. Ustavljen je ves avtomobilski, železniški in vozni promet med Skalnatimi in Alleghanskimi gorami, kjer divjajo hudi viharji. Ceste in železniške proge v državah Michiganu, Illinoisu in Wisconsinu so pokrite na debelo s snegom. V mnogih državah srednjega zapada se pojavlja pomanjkanje

živeža in kuriva. Temperatura je v srednjem zapadu padla do 43 stopinj pod ničlo. Vlaki prihajajo s 24 urnimi zamudami. Blizu Jacksona v državi Wisconsinu je zamrznil v snežnem metežu brz vlak. 89 potnikov so komaj rešili iz zamrzlih vagonov. V severni Dakoti in Minesoti je sneg zasul dva tovorna vlaka. Vse osebje je ostalo brez hrane in niso mogli priti do njih. Dva letalca sta skušala vreči jim hrano, pa se jima ni posrečilo.

× **Molitve s sodelovanjem najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov za italijansko zmago v Abesiniji.** V starodavni cerkvi Jezusa Kristusa v Napoliju so na svečan način blagoslovili sliko Matere božje, ki bo prepečena v vzhodno Afriko. Tej slovesnosti so prisostvovali predstavniki oblastev in zastopstev fašističnih društev. Kardinal nadškof je imel pridigo, v kateri je zaprosil Mater božjo, da naj nakloni zmago italijanski mu crožji v Abesiniji.

× **Švicarske ure za rusko vojsko.** Ruska vlada se je pričela pogajati s švicarsko vlado o dobavi milijona ur za ruske oficirje in podoficirje. Švicarska vlada naj bi zato pristala na obnovo diplomatskih odnosov med obema državama.

× **Proizvajanje dežja.** Pol stoletja si razni inženjerji in tehniki belijo glavo, kako bi razne zračne struje izkoristili v to, da bi se posrečilo proizvajati dež. Že od leta 1929 je francoska akademija znanosti vztrajno na delu, da bi se ta zamisel urenila. Njeni poskusi so pokazali, da gre v bistvu za to, kako bi se tople zračne plasti v ravninah spravile v stik z mrzlejšimi zračnimi plastmi v višinah, da bi se ob stiku teh plasti lahko dobil dež. Ta postopek bi bil posebno velikega pomena v vročih krajih. Francoski inženjerji so v to svrhu izdelali ogromen načrt, po katerem bi bilo možno proizvajati za dež potrebne vetrove. Zadevni načrti so že do podrobnosti izdelani.

Za smeh in kratek čas

ZENITEV IN LOTERIJA

A: »Veš, Zenitev je kakor loterija!
B: »Ne bo čisto resnično. V loteriji je vendar le malo upanja, da te doleti sreča!»

PRVA POMOČ.

A: »Kaj počneš?
B: »Obiskujem tečaj za prvo pomoč.
A: »No, dobro sem naletel. Posodi mi za prvo pomoč sto dinarjev!»

RADOVEDNOST

Vera: »Zakaj pa pismo tako previdno odpiráš?
Zora: »Skregala sem se z zaročencem in mu hočem pismo neodprto vrniti. Še poprej pa bi rada vedela, kaj mi prav za prav piše.»

FANT IN DEKLE

Drago: »Ali sem prvi, ki vas je poljubil?
Vera: »Kaj sem tako nerodna?»

Listnica uredništva

Ugankarjem. Rešitve ugank iz božične številke objavimo prihodnje.

Dortmund — Evng. Piske na uredništvo! **Frankolovo.** Prejšnji dopis bomo še porabili, kolikor ga bomo mogli.

Selnica. Če imata soseda že staro pravico, lahko hodita po vaši zemlji po vodo. Odškodnino smete zahtevati le, če tudi sicer napravljata kakšno škodo. Take zadeve so včasih zapletene in vam v vašem primeru najlažje svetuje pravnik, ki mu natančno obrazložite vso reč.

Štrigova. Javili smo številke, kakor smo jih prejeli.

Železniki. Kakšen bo novi invalidski zakon, se ne da reči, ker še ni sprejet. Ko bo uveljavljen, bomo prinesli njegovo vsebino. Verjetno je, da se invalidnina ne bo priborila laliko nazaj, ko so jo ustavili. Se težavneje si jo nabori vdova, ko je niti možu niso izplačevali.

Program radia Ljubljane

od 16. do 23. februarja

Nedelja, 16. februarja: 8.00: Telovadba (Ciril Soukal). 8.30: Napoved časa, poročila, objava sporeda. 8.45: Instrumentalni dueti (Antunović — Samarin). 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45: Versko predavanje (dr. Roman Tominec). 10.00: Koncert pesmi in spevov (Skvarčeva Antonija, Avgust Živko in radijski orkester). 11.40: Otroška ura: Pravljičje (Mila Šaričeva). 12.00: Prenos iz Garmisch-Partenkirchena: Reportaža z mednarodne tekme v smučarskih skokih. 12.45: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.00: Kar želite, to dobite (plošče po željah). 16.00: Kmetijska ura: Kaj nam prinaša novi združni zakon (dr. Jena kmetijske družine (dr. Amalija Šimčeva kmetijske družine (dr. Amalija Šimčeva). 17.15: Godba »Sora«. 17.45: Zvočna šala (izvajali bodo člani ljubljanskega gledališča). 18.00: Harmonika in citre (plošče). 18.30: Zvočna šala (izvajali bodo člani ljubljanskega gledališča). 18.45: Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nebotičnika«. 19.30: Nac. ura. 20.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. 20.15: Pesmi in arije (Pavla Lovšetova). 20.50: Vesel spored. 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15: Radijski jazz.

Ponedeljek, 17. februarja: 12.00: Slavnosti tenoristi (plošče). 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18.00: Zdravniška ura: Oslowski kašelj (dr. Bogomir Magajna). 18.20: Ruske cerkvene pesmi (plošče). 18.40: Kulturna kronika: Sv. Ciril kot pesnik in pisatelj (dr. Fran Gnidovec). 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20.00: II. simfonični koncert radijske oddajne postaje (radijski orkester, pojačen s člani opernega orkestra; dirigent Šijanec). 22.00: Napoved časa, vremenska

napoved, poročila. 22.15: Za ples in kratek čas (plošče).

Torek, 18. februarja: 11.00: Šolska ura; Pestre predpustne šale (Manica Komanova). 12.00: Uvertire (plošče). 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Z ruskih ravnin (plošče). 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18.00: Koncert italijanske glasbe (radijski orkester). 18.40: Filozofsko predavanje: Šinto — pot bogov (Franc Tersegilav). 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20.00: Chopinove skladbe (klavir solo — prof. Marjan Lipovšek). 20.45: Potovanje od zapada proti vzhodu: Švica, Nemčija, alpske dežele (radijski orkester). 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nebotičnika«.

Sreda, 19. februarja: 12.00: Ura slovenskih pesmi (plošče). 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Nap. časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Valčkova ura (plošče). 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18.00: Otroška ura: izrezovalna dela (Zdravko Omerza); Lisica Zvitorepka mora pred sodbo, zvočna slika (člani ljubljanskega gledališča). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nac. ura: Gospodarski pomen naših voda (Vladimir Kapus). 20.00: Prenos iz ljubljanske opere.

Četrtek, 20. februarja: 12.00: Pevske jazzovske skupine (plošče). 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Gregorčeve skladbe (radijski orkester). 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18.00: Lahka instrumentalna glasba (plošče). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20.00: Veliki predpustni radijski sejem (javna prireditelja s sodelovanjem raznih priljubljenih radijskih sodelavcev). 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15: Ura plesne glasbe (plošče).

Petek, 21. februarja: 11.00: Šolska ura: Drobno kolesje velike narave (Arnošt Adamič — dvogovor). 12.00: Koncertni ples (plošče). 12.45: Vremenska napoved poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Glasbene slike (plošče). 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18.00: Ženska ura: Vzgoja maloletnega otroka (Golob-Prijateljčeva). 18.20: Jacques Ibert Pristajanja, suite v treh delih, koncertni orkester Straram (plošče). 18.40: Pravno predavanje. 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20.20: Prenos z Dunaja. 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 22. februarja: 12.00: Plošča za ploščo — napev v napev. 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Čas, objava sporeda, obvestila. 13.15: Plošča za ploščo — napev v napev. 18.00: Za delopust (radijski orkester). 18.40: Zdrav in pomanjkljiv govor (Vilko Mazi). 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 19.30: Nac. ura. 20.00: Zumanjepolitični pregled (dr. Alojzij Kuhar). 20.20: Priško gostovanje (prenos reportaže iz Maribora). 22.00: Čas, poročila, objava sporeda. 22.15: Radijski jazz.

PLEMENITOST

Gašperček je imel na sebi najboljše hlače. Mama ga je začela, ko se je v njih drsal po tleh.

»Gašperček,« je karajoče zaklicala, »kaj pa delaš?«

»Hlače za uboge otroke,« se je odrezal sinko.

SALAMONSKA RAZSODBA

A: »Sodišče je pri razpoki čisto salamsko razsodilo najino zadevo!«

B: »Kako to?« Otrke, katere je ona prinesla v zakon, so prisodili meni, a pohištvo, ki sem ga jaz prinesel v zakon, so prisodili ženi.

Dunajski sejem

8. do 14. marca 1936.

TEHNIČNI IN POLJEDELSKI SEJEM
do 15. marca.

Veliko tržišče srednje Evrope

Razstavljalci iz 18 držav
Kupci iz 72 dežel

Nikak vizum potnega lista. S sejmsko izkaznico in potnim listom prost prestop preko meje v Avstrijo. — Ogrski prehodni vizum se dobi proti izkaznici sejmske izkaznice na meji. — Veliki popusti za vozovnice na jugos., avstr. in madj. železnicah, na Donavi, na Jadranskem morju in v zračnem prometu. — Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejmske izkaznice (à 50 Din) se dobe pri

Wiener Messe

A. G. Wien VII

in pri častnih zastopstvih:
v Ljubljani:

pri avstrijskem konzulatu, Tyrševa
cesta 31.

pri Zvezi za tujski promet v Sloveniji
(»Putnik«), Tyrševa cesta 1.

pri Zvezi za tujski promet v Sloveniji
(»Putnik«), podružnica Hotel Miklič -
vis-à-vis glavnemu kolodvoru.

MALI OGLASI

Prosvetna - prodaja posetstvo v Bianci, pol ure od kolodvora. 36 orakov miv in travnikov, sadovnjak, vinograd; hiša in hlevi so zidani, lahko se goji šest goved. Več pove Jože Brenko, Kladje štev. 21. Blanca.

POZOR MIZARJI

Napredni mizar uporablja samo patentirano posteljno tračnico (Bettschiene) »Kako«. — Prihrani si delo in čas. Brez zadojenja. Dobiva se v trgovinah z železnino: Schneider & Verovšek, Stupica, Breznik, Erjavec, Zalta & Co., vsi v Ljubljani; Rok Arhar v Št. Vidu; Omerza v Kranju; D. Rakusch v Celju in Andraschütz, Lotz v Mariboru.

KREDIT

na hranilne knjižice preskrbuje in daje brezplačno pojasnila pri prodaji in nakupu istih Planinšek Alojzij, trg. agencija bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova 14-I.

HARMONIKO

na 2 ali 3 tone malo rabljeno, dobro ohranjeno kupim. Ponudbe z označko znamke in ceno na upravo Domovine pod »Harmonika 6«.

Lisičje kože in kože divjačine prevzame v strojenje, barvanje, in izdelavo po nizki ceni L. Rot, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5.

NE ODLAŠAJTE! Takoj sedite in pišite na »Družinski tednik«, Ljubljana, Tyrševa cesta 29/Da, da Vam pošlje brezplačno začetek romana »Njena velika ljubezen«, dokler le še na zalogi.

NA PRODAJ! Sestre Rek v Ljutomeru štev. 48, na Starem trgu imata po nizki ceni in pod ugodnimi pogoji napredaj gospodarsko poslovanje, ki se da z majhnimi stroški preurediti v lepo stanovanjsko poslovanje. Poleg poslovanja sta rt in sadovnjak. Reflektanti (upokojeanci in mali obrtniki) naj se čimprej zgledajo.

NOVOST! Samo Din 98.—

št. 63.719. Cenena, a dobra Shooock-Profi zapestna ura, točno regulirana, lep kromiran okrov zapestnica iz usnja — številčnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastoj in poštne prosto. Velike izbire ur, zlatne in srebrne.

Lastna protokolirana tovarna ur v avici

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

PRAZEN ZRAK.

Vera: »Vsi moški so zame prazen zrak.«
Dušan: »Ali se nič ne bojiš, da bi ti vedno menjavanje zraka ne škodovalo?«